

Vallavalitsuse teated lk 4–5 | Eakate päeva tähistamine lk 7 | Valla delegatsiooni külaskäik Saksamaale lk 12–14 | Alustame uut hooaega lk 20–21 | Teated lk 22–23

Foto: RAIVO LAIDMA

Viljandi vald tähistab tänavu kümne aasta möödumist partnerlussidemete sõlmimisest Saksamaa Bippeni vallaga. Loe lähemalt lk 12–13.

Viljandi valla 2. aastapäeva tähistamise sündmuste EELTEADE

Viljandi vald tähistab teise koostööaasta möödumist 23. oktoobril k.a Viljandis Sakala keskuses.

Päev algab hariduskonverentsiga, mille käigus toimuvad lisaks ettekannetele ka erinevad töötod.

Päeva juht Märt Treier.

Õhtul annavad meie koolide õpilased valla sünnipäeva auks kontserdi ning tantsuks mängivad Anti Kammiste ja Meelis Punder.

Täpsemad reklaamid jõuavad peatselt valla kodulehele ja reklaamtahvlitele!

Vallavalitsus

Kogemus, mida on raske rahulikult kirjeldada

Ene Saar,
vallavanem

Äsja käis Viljandi valla delegatsioon Bippeni valla kutsel tähistamas kümnet koostööaastat. Vastuvõtjatel oli võimalus saada kogemus, mida on raske rahulikult kirjeldada.

“Tere tulemast” võttis meid vastu silt Niedersachseni Liidumaal asuvas Hesepe põgenike jaotuspunktis. Ööpäevase registreerimispunkti juures olev silt polnud siiski mõeldud meile vaid tervitas 3200 põgenikku, kes hetkel jaotuspunktis ca 2–4 kuud veedavad, oodates asüüliotluse rahuldandamist. “Selliseid jaotuspunkte on liidumaal kolm kuid vajalik oleks veel juurde nelja” räägib jaotuspunkti juhataja. Hesepe peaks tegelikult rahuldama ca 700 pagulase majutusvõimalused. Üle-rahvastatuse tõttu elatakse 27 m² pinnal kaheksakesi, ca 500 inimest on suurtes telkides, kus madratsit ümbritseb privaat-suse loomiseks lina, palju on konteiner-maju, aga ikkagi magatakse koridorides ja spordisaalides. 18 hektarisel alal asub laste mänguväljak, jalgpalliväljak. Inimesed seisavad arstipunktis järjekordades, kus neile kohustuslikud analüüsid tehakse. Trüginine on rahajärjekorras. Sööme lõuna jaotuspunkti sööklas, kus uksele seisab ärritunud süürlane koos oma lapsega ja selgitab karjades, et ta lapsele tulistati Süürias jalga. Traagiline.

Jaotuspunktist suunatakse asüüli saanud amavalitsustesse laiali. Otsused tehakse valitsuse tasandil ning kui elamis-pindasid pole, paigutatakse nad näiteks spordihoonetesse. Põhjus ei saa olla, et majutusvõimalus puudub. Poliitikutel on siinkohal kaks seisukohta

* kõik, kes tulevad, saavad jääda;

* kes elamisluba ei saa, peavad lah-kuma.

Jaotuspunktis tehakse kõik selleks, et keelitada tagasi minema, õnnestub see aastas vaid 2–3 juhul.

Saabujaid on alla 18-aastaseid noori 18%, liidumaal on avatud ca 300 eriklas-si, soov kiirelt murda keelebarjäär ja in-tegreerida noored tavaklassidesse. Väik-sematel lastel on kool laagris kohapeal, suuremad viiakse kooli väljapoole laagrit.

Vaid 17% on naised; enamus tulijaid vanuses 20–30; ainult 5% üle 50-aasta-seid. Ca 35% tulijatest on albaanlased, 35% süürlased – probleemiks kultuu-rierinevus sakslastega kuid suurim soov tuua pere järele. Kodusõda Süürias kes-tab viiendat aastat, ÜRO andmetel on oma kodudest pidanud lahkuma üle 4 miljoni inimese. Ameerika Ühendriikide siseministeerium kinnitas äsja, et võtab kahe aasta jooksul vastu kuni 10 000 (?) süürlasest sõjapõgenikku. Suuremal arvil on veel majutatavad sudaanlased, eritrealased, serblased ja makedoonlased. Lääne-Balkanilt tulnutel pole reaalselt perspektiivi jääda Saksamaale.

Seegi on teada, et ületulek Kree-kast maksab 5000 eurot, Aasia riikidest 10 000–12 000 eurot. Jaotuspunktis saab 5-liikmeline pere kuus 650 eurot ja toidu ning majutuse, mida finantseerib valitsus. Lisa on võimalik teenida 1 euro/tunnis, kui teha tööd, näiteks koristada Hesepe eneste poolt ära roojatud tänavaid.

Saksamaale kavandatud 800 000-st saabujast jõuab 10%, s.o. 80 000 Nie-dersachseni Liidumaale. Siinkohal ei saa märkimata jätta, et Eesti territoorium on Niedersachsenist väiksem vaid nelja Viljandi valla võrra ja elanikke on seal Eestist 6 korda rohkem.

Jaotuspunktis on suur tööjõupuudus, hoolimata sellest, et koos valitsuse ametnikega töötab seal ca 300 inimest – politseinikud, turvamehed, abipersonal, ametnikud. Iga 365 inimese kohta on üks sotsiaaltöötaja.

Ootused – Saksamaa on paradiis, millega soovitakse oma tulevik siduda. Minu küsimusele, mis edasi saab, vastas jaotuspunkti juhataja, et Saksa valitsus peab KOHE otsustama, sest sellistes tingimustes ei saa jätkata. Pidulikult koostöökohtumisel kutsus üks Saksa juhtivpoliitikutest Dr. Hans-Gert Pötering üles kõiki mõistma, aitama ja panustama.

Suureks probleemiks on see, et meedias ei räägita tegelikkusest vaid põhili-selt sõjapõgenikest. Saabujate hulgas on nii sõjapõgenikke, majanduspagulasi, aga ka oma riigist pagevaid kriminaale.

Ehk on meie, väikese Eesti õnn pagulasküsimuses see, et me ei ole paradiis, et meie toetusrahad on väikesed ja kliima karmivõitu. Ehk suudab meie valitsus Euroopa Liidu liikmena selgitada Brüsselis meie põhiseaduslike õiguste ohtu sattumist võõra rahva ja kultuuri sissemurdmisel.

Kindlasti ei saa me kasutada vaid Euroopa Liidu hüvesid, **unustada tuleb aga mõtegi proportsionaalsest põgenike vastuvõtust**, mida loen <https://valitsus.ee/et/pagulased>:

“Eesti on osa Euroopast ja mõistab tekkinud keerulist olukorda. Meie moraalne kohus on aidata hädasolijaid ja Eesti riik on piisavalt tugev, et seda teha. Eesti osaleb kriisi lahendamisel vabatahtlikult ja proportsionaalselt oma suurusega Euroopa Liidust.”

Meie grupp mõistis samuti olukorda ja just seda, millist teed me ei tohiks mitte kunagi ennasthävitatavalt minna.

Vallavolikogu 18. augustil toimunud istungil arutusel olnud teemad

Istungist võttis osa 17 vallavolikogu liiget.

- Ehitusseadustikus kohaliku omavalitsuse üksuse või kohaliku omavalitsuse pädevusse antud küsimuste ot-sustamine delegeriti vallavalitsusele.
- Kodaniku avalduse alusel otsustati 1 euro eest võõrandada korteriomand Viiratsi alevikus Tiigi tn 7–14. Vald ei ole korterit pikka aega kasutanud, kuna seda ei ole valitsemise otstarbel vaja ja remontimine oleks üleliia kulukas. Val-lal on piisavalt elu- ja sotsiaalaruume, kuhu inimesi vajadusel paigutada.

- Muudeti 19.12.2013 otsuses nr 17 “Viljandi Vallavolikogu alaliste kom-issjonide koosseisu kinnitamine” sotsiaalkomisjoni koosseisu, kinnita-des komisjoni liikmeks Mari Karilaidi Piia Vilu asemele.
- Keskkonnaametilt taotlevad lubasid Mikser OÜ Pilu II liivakarjääris kae-vandamiseks ning AS ESRO välisõhu saasteluba saasteainete välisõhu vii-miseks Jämejala katlamajast. Voliko-gul ei olnud nimetatud loataotlejate osas märkuseid ega vastuväited.
- Nõustuti Sultsi külas Paistu kool kin-

nistu katastriüksuse 57001:003:0011 maast 140 m² suuruse ala (tehnoraja-tise pikkus 70 m) koormamisega täht-ajatu isikliku kasutusõigusega Eesti Lairiba Arenduse Sihtasutus kasuks.

Kõik määrused ja otsused leiab valla kodulehe dokumendiregistrist <http://www.viljandivald.ee/dokumendiregis-ter> ja avalduste vormid <http://www.viljandivald.ee/teenused-ja-toimingud>

Edith Pruuli
teabespetsialist

Ma armastan elu!

ETTEVÕTJAL KÜLAS

Kundalini jooga õpetaja Eha Kooser tegeleb Vana-Võidu külas mahepõllumajanduse, mesinduse ja Kundalini jooga praktiseerimise ja õpetamisega. Eha Kooser on sündinud 1957. aastal, tal on kolm täiskasvanud last ja viis lapselast. Ta peab lugu Kundalini joogast ja Reikist, kõikidest inimestest, armastab elu ja eriti igat pisimat hetke selles. Armastab koe-ri, kasse ja kõiki teisi loomi, putukaid ja linde. Tema lemmiklind on vares. Mängib akordionit ja laulab. Impulsi Kundalini joogaga tegelemiseks sai ta Sat Siri Kaur'ilt (Mai-Liis Toivar) ja Tiina Mirkalt, tänu kellele sattus suurte õpetajate ja guru-juurde.

Tegelete mahepõllunduse ja mesindusega. Kuidas sel aastal saagiga on õnnistatud?

Mahepõllundus Vana-Võidu endises sovhoosi aiandis on küll mõõtmelt väike, aga sisult mitmekesine. Eelkõige kasvab seal kõik see, millest kasvatajana ise lugu pean. Jätkub ka neile, kes peavad lugu kohalikust puhtast ja valdavalt käsitsi kasvatatust. Isegi kartulil on teistmoodi maitse kui ta ei ole masinaga maha pandud, seda ei ole traktoriga korduvalt mullatud ja lõpuks saputajaga lõpmatuseni ära klopitud. Käsitsi töö on aeganõudvam ja ka raskem, kuid enda jaoks peaks küll iga maal (pean silmas maakohta, mitte planeeti) elav inimene kasvatama midagi, mis tema toidulaua aastaringseks oleks. See loob ka isikupära ja teeb sööjate meele rõõmsaks.

Saak on mahetootmises nii nagu on, midagi kasvab hästi ja mõne taime panevad kahjurid nahka või ta lihtsalt ei taha sellel aastal kasvada. Väikeaiandus on minu elus väga tähtsal kohal. Igapäevaselt on taimede eest tarvis hoolitseda ning see loob distsipliini ja aitab aega sisustada. Taimedega suhtlemine on hinge kosutav ja loov. Jälgides taimede kasvamist, kus ühel on parem koht kui teisel, õpib vaatl-ja mõistma ka inimühiskonnas toimuvat.

Missugune on teie lugu joogaõpetajaks saamisel?

Ametivahetus ei tulnud minu ellu siiski päris vabatahtlikult. EPAs aspirantuuri lõpetanud naisena olin ühel heal päeval töötas, sest loomakasvatuse õpetajaid lihtsalt enam ei vajatud.

Pakkusin ennast kõikidesse ametitesse, mida kunagi pidanud olin, küll raamatupidajaks, zootehnikuks, bioloogiaõpetajaks ja majandustöötajaks, kuid sain igalt poolt eitava vastuse. Lõpuks ütlesin pojale, et hakkab kasvõi koristajaks. Paraku nii läkski – kõrgharidusega naisena hakkasin koristama nelja suurt objekti, nende hulgas ka koolimaja, kus ma olin ise õppinud ja kümme aastat ka pedagoogi leiba maitsnud.

Tookord visati selle üle omajagu naljagi – et koolis töötavad kõrgharidusega

koristajad. Ja kui ma samas õppeasutuses õppealajuhataja kohale kandideerisin (aga ikka edutult), levis kõlakas, et koristajad püüvad juhtkonda.

Tasapisi küpses teadmine, et kui senise haridusega ja “kõrges vanuses” (olin siis 48-aastane) enam kusagile mujale kui koristajaks ei kõlba, tuleb õppida midagi uut. Muidugi vajasin eneseteostust! Mulle meenus, et käisin kunagi massaažikursusel ja seal oli ju päris vahva...

Nii juhtuski, et kauplesin end keset talve poole kursuse pealt Martin Ilvese massaažikooli pealinna.

Esimese koolipäeva õhtul kell seitse oli tunniplaanis jooga. Tundsin ennast kohutavalt väsinuna, sest olin tulnud Tallinnasse varahommikul kella kuues bussiga. Kohusetunne sundis siiski kohale jääma. Puusaliigese valu trotsides ja haiget jalga järgi lohistades. Istusin seal nagu jahukott ja sain aru, kui viletsas seisus olen. Õpetaja küsis: “Miks sa tulid?” “Ma tahan kaua noor olla,” paiskasin välja esimese mõtte, mis pähe tuli.

Meditatsiooni ajal tunni lõpus aga toimus plahvatuslik muutus: pisarad hakkasid voolama ja hing justkui avanes. “Soo- vin olla Kundalini jooga õpetaja!” teatasin iseendalegi üllatuseks.

“Kas sa oled hulluks läinud – tahad saada joogaõpetajaks? Kas sa ikka mõtled ka?” ei mõistnud abikaasa tookord minu meelemuutust mitte üks pörm. Vastasin ausalt, et ega ei mõtle küll. Sest mul ei ole midagi mõelda – ma justkui oleksin kogu elu selles suunas liikunud.

Kui inimene seab endale eesmärgi, ei ole raha kunagi piirav faktor. Ülemaailmsel Kundalini jooga festivalil Lõuna-Prantsusmaal leidsin endale Õpetaja.

Jõudsin pooljuhtumisi töötuppa, kus Guru Dev Singh õpetas iidset tervendamiskunsti Sat Nam Rasayan. Guru vaataski mulle nii sügavalt silma... See oli spirituaalne tõmmel! Kui palun õpetajalt abi, on ta kohe kohal. Joogafilosoofia ütleb, et kõik on üks: sulle ei ole saladuseks, mis toimub teise hinges, aga sa pead tahtma seda vaadata.

Ka esimene õpilane ilmus ise. Ühel

päeval helises telefon ja meeshääl küsis: “Teed siis joogat või?”. “Teen ikka,” vastasin. Kohtumisel vaatas härra mind kuidagi altkulmu, kuid hakkas siiski tunnis käima. Alles hiljem tunnistas ta, et olevat minu ühe teise joogaõpetajaga segi ajanud.

Mida on jooga teie elus muutnud?

Kõigepealt seda, et olen võtnud endale vastutuse oma elu eest. Olen ise nii oma õnne kui ka õnnetuse sepp, ja veel, mul on alati võimalik midagi iseenda ja oma tervise heaks teha.

Minu hingeharmonia ja positiivsus on niivõrd võimsalt arenenud, et seda on raske sõnadega kirjeldada. Keha kulub ju ajaga paratamatult, kuid tähtis on see, et hing ja meel jääksid terveks ega kibestuks.

Füüsiliste joogaharjutuste eesmärk on avada meeled ja viia keha seisundisse, kus oled mediteerimiseks valmis. Kui valitses oma keha õige hingamise abil, voolab ka energia vabalt ning kõik mida sa eluks vajad, leiab ise sinu juurde tee. Kõpsemas eas saan ma olla mina ise, varem vormisid mind ikka teised: kool, pere, ühiskond. Nüüd elan oma elu!

Kodulehel satnam.ee on kirjas palju mantraid. Kas need aitavad meie hingel ja kehal terveneda, kui iga päev mõnda mantrat korrata?

Mantra on jumalike silpide ja jumalike energiasageduste kombinatsioon. Mantra kasutamine oma igapäevaelus võib sind väga oluliselt toetada. See ei ole mui-nasjutt. Tähtis on vaid, et sa kasutaksid mantrat ja ta teeb, mida tegema peab.

Parim viis teada saada, mida mantra või hingamisjooga või joogaharjutuste kompleks sinule pakkuda saab, on see, kui osaled joogatunnis. Joogatunnis on õpetaja, kes sind suunab ning rühmakaas-lased, kes toetavad ja aitavad sind läbi kanda rasketest punktistest.

Vana-Võidu joogastuudio ootab jooga-huvilisi esmaspäeviti ja neljapäeviti kell 18.30. Joogatundide info ripub internetis www.satnam.ee uudistes ja tunniplaanis.

Eha Kooserit usutles **Edith Pruuli**

Noppeid vallavalitsuse istungitelt:

15.07.2015

• reservfondist eraldati lasteaiale "Päikesekiir" 530 eurot personali ühiskoolituse korraldamiseks ning vallavalitsusele 1500 eurot kahe välitualeti soetamiseks avalike ürituste korraldamisel.

• valla eelarvest eraldati tegevustoetuse 500 eurot MTÜ-le Spordiklubi Paistu Eesti Meistrivõistluste absoluutkaalus vabamaadluse korraldamiseks.

11.08.2015

• kinnitati delegatsiooni koosseis külastamiseks partnervalda Bippenit Sakamaa Liitvabariigis seoses koostöö 10. aastapäeva tähistamisega. Koosseisu nimetati: volikogu esimees Hellar Mutle, vallavanem Ene Saar, abivallavanem Sulev Kannimäe, jurist Inge Tiido, finantsosakonna juhataja Tiina Jaksi, majandusosakonna juhataja Raivo Laidma, rahvatervise- ja spordispetsialist Anne Freimuth, IT-spetsialist Veiko Jüris, teabespetsialist Edith Pruuli, keskkonnaspetsialistid Kalle Aavik ja Elis Sild, ehituspeaspetsialist Anti Rodenberg, teedepeaspetsialist Tanel Raud, rahvamajade juhatajad Ille Mirka, Piia Mänd, Maire Paju ja Maire Rahnel, külamaja juhataja

Ulve Kannimäe, Heimtali põhikooli direktor Eero Metsvahi, Kalmetu põhikooli direktor Andres Savi, Ramsi lasteaia direktor Maret Tamme, tõlk Hiie Allvee, Saarepeedi orkestri juhendaja Sirje Rein ning orkestrandid Karen Akopjan, Arvo Mirka, Riina ja Valter Pürg ning Meelis Utt.

• valla eelarvest eraldati tegevustoetuse 500 eurot MTÜ-le Enn Selliku jooksu-

tiim Keio Kitse toetamiseks treeningvarustuse ja taastusvahenditega Hispaania krossijooksul 9. detsembril 2015;

500 eurot MTÜ-le Lustivabrik peotelligi ostmiseks Pärsti küla ühisüritusteks ja küla esindamiseks valla üritustel, vabaõhulava ehitamiseks;

300 eurot MTÜ-le Petanque Klubi Reede Eesti MV ja Eesti reitingu- ning MM katsevõistlustel osalemise sõidukulude katteks;

275 eurot Viljandi Lauatenniseklubile Sakala Matti Kallaspooliku mälestusvõistluste läbiviimise korraldamiseks;

185 eurot tantsuklubile Stiil Erik Arusoo laagrituusiku maksumuse katteks;

150 eurot Eesti Apostlik-Õigeusu Kirikule EAÖK Tănassilma Püha Arseniuse kiriku külgukse ja aknaavade sulgemiseks;

100 eurot MTÜ-le Uusna Haridusselts

niitmiseks ja külatalgute läbiviimiseks.

• keelduti tegevustoetuse eraldamisest: tantsuklubile Stiil Erik Arusoo õpetasude maksumuse katmiseks; KÜ-le Vana-Võidu Puiestee 3 ja 5 kortermajade vahelisele haljasalale laste mänguväljaku rajamiseks vajaliku dokumentatsiooni ja kooskõlastuste puudumise tõttu; kultuuriseltsile Kai, kuna taotlus oli vastuolus tegevustoetuse andmise korraga.

* kuulutati välja hange "Viljandi valla Viiratsi, Vana-Võidu, Päri ja Ramsi kaugkütte võrgupiirkondade arengukavade koostamine aastateks 2016-2026". Hankekomisjoni koosseis: esimees Heino Lapp, liikmed Sulev Kannimäe, Salme Koplikask, Kati-Katri Koppel ja Tiina Jaksi.

25.08.2015

• reservfondist eraldati 3392 eurot Hajaasustuse programmi eesmärkide elluviimiseks.

• Hajaasustuse programmi 2015. aasta programmdokumendi ja programmi komisjoni protokollil alusel rahuldati 31 taotlust (neist üks osaliselt), rahuldamata jäeti 38 taotlust. Taotlusi hinnati punktide alusel pingerea vormis.

Edith Pruuli

Kuidas hinnati Hajaasustuse programmist toetuse taotlusi

Hajaasustus programmi nõuetele vastavaid taotlusi hindas volikogu poolt moodustatud 5-liikmeline komisjon 4-palli süsteemis.

Hindamisel arvestati kuivõrd otstarbekas ja vajalik on projektis pakutav lahendus kavandatud tulemuse saavutamiseks ja kuivõrd põhjendatud oli projekti eelarve. See andis koondhindest 30%. Kuni 18-aastaste (k.a) leibkonnaliikmete arv andis 20%. Investeeringu maksumus ühe elaniku kohta toetust saavas majapidamises moodustas 10% koondhindest. Viimane kriteerium oli leibkonna jaoks lahendatava kitsaskoha olulisus. See tähendab kuivõrd aitab projekti elluviimine

lahendada kitsaskohti ja kui palju parandab see leibkonna elutingimusi. Siit oli võimalik saada 40% poondhindest.

Taotlusi rahuldati pingerea alusel vallavalitsusele eraldatud eelarve raames. 71-st taotlejast rahuldas vallavalitsus 31 taotlust, lisaks ühe osaliselt.

Teiste sõnadega, taotlusi esitati summas 261 908 € aga toetusteks jagada oli 106 784 €.

Hajaasustuse programmi jätkumisel 2016. aastal on taotlejatel jätkuvalt võimalus taotlusi esitada.

Kalle Aavik

keskkonnaspetsialist

Pikendati korraldatud jäätmeveo lepingut

Seoses omaavalitsuste liitumisega ja uue hanke ettevalmistusperioodiga pikendasid Viljandi Vallavalitsus ja Eesti Keskkonnateenused AS sõlmitud korraldatud jäätmeveoks ainuõiguse andmise lepinguid tähtajaga kuni 31.12.2015.

Lepingu pikendamine tagab senise korraldatud jäätmeveo muutusteta jätkumise vallas.

Elanike jaoks lepingupikendus lisakohustusi kaasa ei too. Jäätmevedaja Eesti Keskkonnateenused AS jätkab prügiveoteenuse osutamist senikehtinud hindadega ja tingimustel.

Viljandi vald ületas seatud eesmärgid teede parandamises!

Viljandi vallavalitsus korraldas 2015. aasta teede remondiks ja ehituseks kaks riigihanget. Üks hange hõlmas kruusateedele purustatud kruusa uue kihi pealevedamist ja teine oli mustkatete säilitusremondi ja tolmuva katete ehituseks.

Eelarves oli ette nähtud kruusateede parendusi ca 20 km ulatuses summas 148 000 eurot. Tulenevalt hanke maksumusest suutis vald parendada kruusa-

teid ca 25 km maksumusega 146 716,29 eurot.

Tolmuvaabaks muutusid Mähma tee esimesed 800 meetrit ja Tagametsa tee esimesed 400 meetrit. Lisaks pinnati Surva külas 175 meetrit kruusateid, 40 meetrit Surva-Talina-Mursi teest ja 135 meetrit Tusti-Surva teest. Säilituspindamist teostasime ca 1400 meetril teedel.

2016. aasta eelarvesse on planeeritud parendada ca 21 km kruusateid maksu-

musega 148 000 eurot ja tolmuvaabaks muuta ca 1575 meetrit kruuskattega teid maksumusega 37 000 eurot ja säilituspindamist summas 27 000 eurot.

Teehoiukava projekt on avalikustatud valla kodulehel alates 21.09.2015 mis annab teile võimaluse tutvuda ja kaasa rääkida teetööde planeerimises.

Tanel Raud

teede peaspetsialist

Ootame kaasaraäkimist arengukava täiendamise protsessis

Valla kodulehe aadressil <https://www.viljandivald.ee/arengukavad> on olulised arengudokumendid. Soovitan vallaelanikel nendega tutvuda.

Arengukava ja eelarvestrateegia peavad hõlmama vähemalt nelja eelseisvat eelarveaastat. Igal aastal vaatab volikogu läbi valla arengukava ja võtab vastu otsuse vajadusel selle muutmise kohta.

Kuna 2015. aastal on arengukava koostatud perioodiks 2016-2019, siis Viljandi valla arengukava tegevuskava täiendatakse ühe aasta võrra ning täpsustatakse investeringute osas.

2016. aastast on avanemas taas erinevad toetusprogrammid, neist tuntum maaelu arenduseks Leader-programm, millest saavad kohaliku elu arendamiseks taotleda toetust nii väikeettevõtjad, mittetulundusühingud kui ka kohalikud omavalitsused. Juhul kui mittetulundusühingud või omavalitsused soovivad kasutada toetusraha, peaks kavandatud avalikes huvides tegevus olema kindlasti küla või omavalitsuse arengukavas.

Tulenevalt sellest, oleks väga vajalik kogukondadest tulevad ettepanekud arengukava täiendamiseks saata kirjalikult viljandivald@viljandivald.ee septembrikuu jooksul.

Arengu- ja tegevuskava ning teehoiukava aastateks 2016–2019 avalikustatakse valla kodulehel 21. septembrist, peale vallavalitsuses arengukava muutmise eelnõu teist lugemist.

Tänades koostöö eest **Ene Saar** vallavanem

Valmistume lumelükkamise hankeks

Viljandi vald koostab lumelükkamise hanget ja seoses sellega soovib juhtida elanike tähelepanu mõningatele kitsaskohtadele.

Vältimaks haljasalade rikkumist ja segi lükkamist, palume tähistada kõik võimalikud ohukohad traktoristidele. Samas tuleb tähistada kinnistu sissesõidu teed, soovituslikult kasutada helkurribadega varustatud poste/tokke, kuna lükkamine toimub ka pimedal ajal.

Palume teada anda kõigil neil, kellel oli probleeme eelmisel aastal lumelükkamisega ja kõigil uutel elanikel, kes on asunud elama uude elamusse, et saaks kanda kaardile, mille järgi lund lükatakse.

Samuti palume teada anda ka kõigil neil, kes ei soovi, et teid nende kinnistuteni ei lükataks lumest puhtaks.

Tanel Raud teede peaspetsialist

Viljandi Vallavalitsus hakkab pakkuma Paistu sotsiaalkeskuses erivajadustega inimestele erihoolekandeteenust

Viljandi Vallavalitsus on taotlenud kaks tegevusluba: igapäevaelu toetamise teenus 5 isikule ja toetatud elamise teenus 10 isikule.

Toetatud elamine teenuse eesmärgiks on inimese iseseisev toimetulek tavapärasele võimalikult lähedases keskkonnas. Teenus sisaldab inimese majutamist väikeses majutusüksuses koos teiste analoogsete probleemidega inimestega ning igapäeva- ja koduse elu korraldamisel abistamist ja juhendamist tegevusjuhendajate poolt. Toetatud elamise teenusel tuginetakse sarnaste probleemidega inimeste toetusele ja ühistegevusele.

Teenus on mõeldud inimestele, kes vajavad pikaajalist toetust ja aktiivset igapäevaoskuste arendamist ning kelle peamiseks probleemiks on sobiva eluaseme puudumine. Sarnaste probleemidega inimesed elavad omaette tubades. Teenuse kasutajatel on kasutada köök ning ühisruum (üürilepingust tulenevate õiguste ja kohustustega). Elanikud tasuvad oma sisetulekust eluasemekulud. Teenus ei sisalda hooldamist, toitlustamist, järelevat.

Klientidel on võimalus saada tööpäeval juhendamist tegevusjuhendajate poolt individuaalõpete, individuaalvestluste, meeskonnatööde, võrgustikukohtu-

miste ja erinevate rühmategevuste näol.

Teenuse eesmärgiks on turvalise ja stabiilse eluaseme pakkumine, iseseisvuse arendamine, igapäevaoskuste arendamine, haigusega toimetuleku toetamine, perekondade toetamine ja nõustamine. Igapäevaeluoskuste õpetamine- toiduvalmistamine, koristamine, riiete korrashoid jms

Igapäevaelu toetamise teenuse eesmärgiks on isiku parim võimalik iseseisev toimetulek ja areng psühhosotsiaalse toimetuleku toetamise, igapäevaelu toimetulekuoskuste ja tööoskuste kujundamise ning isiku lähedaste ja isikuga koos elavate isikute nõustamise kaudu.

Igapäevaelu toetamise teenus pakub kliendi juhtumil korraldamist, toetuse, vajaduse hindamist, nõustamist, koostööd pereliikmetega – tema võrgustikuga, tegevusteraapiat huvialaringide baasil, sooja lõuna söömise võimalust, pesupesemist, toimetulekuõpetust, vaba aja veetmise võimalusi.

Teenused annavad võimalused tegevusjuhendajate tööle rakendamise riigi toel, parandades sellega erivajadustega inimeste toetamise ja aitamise kvaliteeti.

Kristi Liivson sotsiaaltöö peaspetsialist

X Mulgi Konverenss Inimese. Juure. Maastigu.

Konverenss toimub 9. oktoobrel Abja kultuurimajas. Konverenss on osalistel ilma rahate. Kes taht tulla, andku sellest täädä 6. oktoobres aadressi pääle mki@mulgimaa.ee, 518 5371.

Mulke vanemb Enn Mihailov
Mulgi Kultuuri Insituut Kaja Allilender

Päevakava

09.30	Kokkutulemine, ende kirjapanemine ja kohvi
10.00 - 10.30	Vallategemine ja tervitusesõna Muusikalise tere ütlet Mulgi segakuur Pidulik lipu sissituumine lauluge "Mulgimaale" Tervitusesõna: Hr EV President Toomas Hendrik Ilves, MKI vanemb Enn Mihailov, Abja vallavanemb Peeter Rahnel
10.30 - 11.00	Mulgimaa Uhus 2015. Mulke 6. vanembe välakuulutamine
11.00 - 11.30	Maastigu ja endetäädmine. Kotusse vaim. Semiootik ja kirjamiis Valdur Mikita
11.30 - 12.00	Mulgimaa kirjamiis ja nende perändus. Keeletäädlane ja Eesti Kirjandusmuuseumi direktur Urmas Sutrop
12.00 - 12.30	Mulgimaa taluehitus. Vanaviisi ja uutmuudu. Eesti Vabaõhumuuseumi täädusdirektur ja täädlane Heiki Pärdi
12.30 - 13.00	Oma kotusse lugu. Abja linavabrik ja linakasvatamine Mulgimaal. Tartu Ülikooli doktorant Mariann Rammo
13.00 - 13.30	Üte Mulgi suguvõsa lugu. Mulgimaa juurdege aakirjanik Toomas Kummel
13.30 - 14.30	LÕUNA
14.30 - 16.00	Vaba olemine. Tiijuhige uvireisi: Postimaja, Ukuvakk, Abja muuseum, Abja gümnaasium

MEIE KÄISIME ÕUES!!!

Pealkirja lugedes kindlasti mõtlete, et mis see siis ära ei ole, kõik käivad ju õues, on siis vaja sellest nüüd valla ajalehte kirjutada?

Aga muidugi peab kõigile kuulutama, kui see juhtub esimest korda.

Nimelt, koostöös Viljandi Vallavalitsuse ja Viiratsi Spordiklubiga, avasime esimest korda Viiratsi lasteaia Rüblik väravad laupäeval, 8. augustil, Kolme Tamme jooksu päeval. Väravad olid valla kõigile värske õhu sõpradele – nii suurtele, keskmistele kui ka alles vankris siputajatele ning huvi oli suur! Soovijaid oli täpselt 80 ja üks veel lisaks. Õue peal oli võimalus meisterdamiseks, muinasjutu kuulamiseks, sportlikeks ja kunstilisteks tegevusteks ja niisama lustimiseks. Ühele “Tule õue” osalejale naeratas ka loosiõnn, millega võideti Viljandis tegutseva Jakobsoni Mängumaaailma kinkekaart.

Juba kevadel kokku kutsutud meeskond oli ka peale puhkust igati valmis tegutsema. Kaks küpsetasid, üks tõi kepid, viis tegutses õuealal – neli õpetajat Viiratsi lasteaia, üks Uusna lasteaia, üks fotoaparaadiga ühes, üks endine, nüüdseks nooreks naiseks sirgunud, lasteaialaps ning üks moraalne tugi. Kõigile lisaks tegutses õues Sakala Ilustuudio. Toimis tõeline meeskonnatöö – mitte selline nagu loengus kuulnud või ainult paberil toimiv. Kõik oli päris- keset mängu ja lustimist.

“Tule õue” ürituse korraldamisega

Osa tegusast meeskonnast.

veendusime eelkõige selles, et millegi torreda tegemiseks ei pea pikki ja keerukaid projekte kirjutama. Alati ei ole finantsressursse vaja, piisab ka olemasolevast, oma aja panustamisest ja säravatest silmadest.

Pärast päeva lõppu oli meeskond veidi väsinud, kuid väga positiivse tuju laetud. Nende tugevate emotsioonide najal, mis meid veel kaua saadavad, on meil rõõm kuulutada, et esimene “Tule õue” ei jää viimaseks päevaks, millal õue tulla!

Nüüd, kui olete meie esimese korra loo läbi lugenud ja teil tekkis tunne, et tahaksite meie ettevõtmist mõtte või teoga toetada, siis oleme lahkesti avatud kõigile säravatele ideedele ja tegusejatele.

Lähme õue ka järgmisel aastal!

Õues käijate nimel
Dagmar Trumsi
Viiratsi Lasteaia õpetaja

UUED TÖÖTAJAD VIIRATSI LASTEAIAS

Olen alates 1. septembrist 2015 Viiratsi Lasteaed “Rüblik” õppealajuhataja.

Tööd selles lasteaias alustasin 2013.aastal Lepatriinude rühmas, kust saatsin läinud kevadel lapsed kooli.

Õpetajana olen töötanud erinevates rühmaliikides- liitühmas, söimes, ühevanuselistes laste rühmas ja tasan- dusrühmas. Viimane on mulle eriti südamelähedane valdkond, mistõttu olen läbinud täiendkoolituse teemal “Erivajadusega laps koolieelses lasteasutuses”.

Soovin kõigile ilusat õppeaasta algust ja särasilmseid lapsi!

Sirli Mändul

Minu nimi on Kadi Lossmann.

Lõpetasin 2013 aasta suvel Tallinna Ülikooli lasteaiaõpetaja eriala, kõrvalerialana erivajadustega laste õpetaja. Elukutse, mille olen valinud on maailma kõige vahvam ja põnevam, sest lastega töötamisel vaimustun alati nende leidlikkusest, fantaasiast ja loovusest. Kuid lastega töötamise ja nende mõistmise eelduseks on see, et pean hoidma endas seda tüdrukut, kes armastas puude otsas ronida ja saiast rosinaid välja nokkida.

Lasteaiaõpetajana olen töötanud 2013. aastast, mil asusin tööle Tallinna Vikerkaare Lasteaeda. Nüüdseks olen naasnud tagasi kodulinna ning alusta-

nud tööd Rübliku sõbralikus peres, mis on taaskord üks uus ja huvitav kogemus. Minu tee Rübliku Lasteaeda, sai tegelikult alguse juba 3 aastase, olen selle maja vilistlane. Tunnen rõõmu, kui saan töötada ühes päikeselises lasteaia, säravate laste ning töökaaslastega.

Õpetaja-abi Lea Parri
Olen kahe lapse ema. Meile meeldib koos raamatuid lugeda ja maal õues mütata. Vanem laps on lõpetanud Viiratsi lasteaia ja noorem just alustas Rüblikus oma lasteaiaaast.

Soovisin Viiratsi lasteaeda tööle tulla kuna olin eelnevalt kursis siinse lapsesõbraliku keskkonna ja personaliga. Meeldivate kohtumisteni.

Austatud seniorid!

1 oktoober on rahvusvaheline eakate päev. Oleme seda päeva tähistanud juba aastaid väga pidulikult kõikides liitunud omavalitsustes – lugupidamise ja austuse märgiks teile. Nii ka sel aastal kutsuvad valla rahvamajad teid kokkusaamisele, et veeta koos heade esinajatega meeldiv õhtupoolik.

Teist aastast korraldame aktiivsema eakate reisi Eakate festivalile Tallinna ning valla toel sõidab suviti kolm ekskursioonibussi eri marsruutidel mööda Eestimaad. Infot vallas eakatele korraldatavate tegemiste kohta küsige piirkonna rahvamajadest.

Viimastel kümnenditel on inimese alateadlikkus kasvanud. Üha rohkem teatakse, mis on vananemine, missugusena seda näha soovitakse ning kuidas seda mõjutada. On tähtis, et inimeste vananedes ja majanduslike ressursside vähenedes oleks tagatud sugupõlvdevaheline ühtekuuluvus, mitte vastandamine.

Ühiskonda loetakse vananevaks, kui seitse protsenti elanikest on 65-aastased ja vanemad. Eestis on selliseid inimesi 15% elanikkonnast ning ÜRO rahvastiku prognoosi kohaselt võib 2030. aastaks eakas rahvastik Eestis moodustada koguni neljandiku (Eesti statistika aastaraamat).

See tähendab, et peame tulevikku vaatama hoopis teise pilguga – nii riik kui omavalitsused. Mõtlemine olulistele teemustele eakama sihtgrupi jaoks.

Rahvastiku vananemisega seotud väljakutsed ühiskonna jaoks, seega ka kõigi omavalitsuste jaoks on järgmised - eakate toimetuleku kindlustamine, mille eelduseks on piisav sissetulek pensioni näol; põlvkondade vahelise harmoonia tagamine ning riigi üleminek aktiivsele senioripoliitikale.

Vanadust ei määratleta enam seoses pensionile jäämisega. Tööst tagasitõmbumise järgne aeg võib olla aktiivne koguni mitme aastakümne jooksul. Just seda ma

teile kõigile soovingi – aktiivne olles tuneme ennast vajalikuna ja see hoiab ja toetab ka meie tervist.

Eakatega saab ka tänases Eestis arvestada kui aktiivsete inimestega, kes püüavad leida eneseteostuse võimalusi nagu osalemine ühendustes, seltsides ja ringides, enesetäiendamisel.

Viljandi vald teeb silmad ette paljudele omavalitsustele. Meie vallas on kaks uut turvalist kodu tuge ja abi vajavatele inimestele – Viiratsis ja Paistus. Tegemist on avatud keskustega kõigi tarbeks, sest lisaks korteritele on keskuses ühistegeluse ruumid ja teid kõiki toetavad töötajad, kelle ülesanne on korraldada nii majaelanike kui ka kõigi paikkonna huviliste vaba aja tegevusi. Arvan, et neid võimalusi ei kasutata täna kaugeltki piisavalt.

Selliste keskuste olemasolu meie vallas on märk hoolitsusest toetust vajavate inimeste eest. Rõõmustame selle üle koos ja leiame tahtmist ja aega pakutud tegevustes osaleda.

Hea sotsiaaltöö ei seisne toetuste jagamises, vaid selles, et inimesed saaksid toetatult endaga hakkama, ennast teostada ja tundeid end lähedastele ja ühiskonnas vajalikena. Nende tulemusteni tuleks pürgida nii riigil kui ka omavalitsustel.

Meie hulgas on palju tublisid vanemaalisi, kelle energia teeb noortelegi silmad ette. Siinkohal nimetan Harry Ermi – Viiratsi ajaloo uurijat, Enn Tõruveret – Ramsi ajaloo kirjapanijat, Linda Paakspuud Saarepeedilt, Urve Kimmelt Viiratsist ja Maimu-Ester Erendit Ramsilt, kes aitavad kaasa tööle eakatega. Selliseid inimesi on palju.

Täna kõiki eakaid ja soovin teile ilusat eakate päeva, head tervist ja ilusast sügist.

Täna ka sotsiaaltöötajaid ja kultuuritöötajaid, sest ka nemad annavad oma panuse eakate heaks igapäevatooga ning kultuuri- ja sotsiaaltöö arenguks vallas.

Austusega **Ene Saar**

Paistu Rahvamaajas

laupäeval, 3. oktoobril kell 13.00 eakate sügispidu.

Külas Toomas Anni.

Oma osavõtust ja transpordivajadusest teatage 25. septembriks telefonil 5302 3135.

Osalustasu 5 eurot palun tasuda peo päeval rahvamaajas.

Ramsi VAK-is

eakate pidu 2. oktoobril kell 14.00

Saarepeedi Rahvamaajas

reedel 2. oktoobril kell 15.30

tähistatakse eakate päeva

Kell 16.30 kontsert "Lõotsavägilased" Ootame kõiki peole!

Peo info telefonil 523 4605

Viiratsi Rahvamaajas

neljapäeval, 15. oktoobril kell 12 eakate ja hõimupäeva tähistamine

- kontsert
- külla tulevad hõimlased
- kohvilaud

Osavõtust teatamine tel 439 4307
tööpäeviti alates kella 10.00-st
Osavõtt on tasuta.

Viiratsi Päevakeskuses

1.oktoobril kell 12 eakate päev.

Esineb solist Allan Laur.

Tervitused, meenutused
Registreerida osavõtust kuni
28. sept. tel 5661 8546.

Viljandi valla eakatele!

Olete palutud osalema rahvusvahelise eakate päeva tähistamisele maakonnas Viljandi linnastaadionil 29.09.2015 kella 11.00–15.00

Päevakava:

- Tervitussõnad
- Etteaste Viljandi Pensionäride Liidu "Tantsulust" tantsijatelt ja flamenco tantsijatelt.
- Võimlemistreener Reet Pool tutvustab kasulikke ning vajalikke võimlemisharjutusi ja tervislikku kepikõndi.
- Lihtsad sportlikud mängud (saapavise, kepikõnd – võimalusel kepid kaasa! jne) ja flamenco tantsusammude õpetamine.
- Muusikat teevad Ain ja Ainar Arula.

Üritusel osalemine **TASUTA**.

Vajalik eelnev registreerimine hiljemalt **23. septembriks 2015** telefonil **515 6322**.

Automatiseerimise seminar Viljandis

5. oktoobril 2015 Pärimusmuusika Aida väikeses saalis 10.00-15.00.

Seminar sihtgrupp: Viljandi linna ja maakonna tootjaettevõtted.

Seminar toimub Viljandimaa Ettevõtlusnädala raames ja korraldajaks on Viljandi linn.

Tootmisettevõtete automatiseerimine on täna ettevõtjatele kuum teema, see on paljude tootjate jaoks mõõdapääsmatu ja mitmete ettevõtete jaoks ellujäämise küsimus.

Seminaril esinevad lektorid Tartu Ülikoolist ja Viljandi tootmisettevõtete juhid, kes jagavad auditooriumiga vaateid lähitulevikus toimuvatest protsessidest, näiteid parimatest praktikatest ja automatiseerimise kogemusi enda ettevõtte näitel.

Seminaril osalemine on tasuta.

Ootame Teid seminarile registreeruma alates 14.septembrist www.eas.ee/ettevotlusnadal/

Seminar kava avalikustatakse ja on kättesaadav hiljemalt 20. septembril www.eas.ee/ettevotlusnadal/.

Kohtumiseni 5. oktoobril Pärimusmuusika Aidas!

Paistu Kooli esimese klassi jütsid:

I rida vasakult: Riinu-Liis Lem-
binen, Loore Kahu, Lisandra
Triksberg, Janeli Sults, Britta
Põrk, Emma Vridolin.

II rida vasakult: klassijuhataja
Triin Vaiksoo, Karl Aalmaa, An-
dero Vilper, Tauri Põdra, Mih-
kel Tomingas, Jõrgen Rebane ja
Lauri Saar.

Viljandi valla pinalipäev

Päikeseline keskpäev tõi Viiratsi kooli saali 20. augustil need särasilmased lapsed, kes olid alustamas 1. septembril oma esimest kooliteed. Viljandi vallas on kooliküpsiks saanud lapsi 75, kellest 51 asuvad õppima valla koolides.

Vallal on kaunis traditsioon kinkida igale lapsele pinal ja ka ranits (toetuse-na). Enne pinalite kättejagamist said lap-
sed osa Viiratsi rahvamaja laste näitetrupi etendusest "Löbus koolipäev", mille lavas-
tas ja õpetas Lee Lipp. Tervituslaulu "Al-
gab kooliaasta uus" laulsid seitse 1. klassi
minevat Lee Lipu laululast. Head sõnad
tervituseks lausused volikogu esimees
Hellar Mutle ja vallavanem Ene Saar
ning pinalite kättejagamine võis alata.
Peale pinalite jagamist oligi aeg päevaju-
hil Kloun Ummil hüüda pidulised ühisest
tordilauast osa saama. Tordimeistriks oli
sel korral Viiratsis asuv Magusatuba.

Maire Paju

Viiratsi rahvamaja juhataja

Ümberkorraldused valla koolides ja lasteaedades

Viljandi vallas on 2015/2016. õppeaastal kuus kooli: Heimtali Põhikool, Holstre Kool (tegutseb koos lasteaia), Kalmetu Põhikool, Paistu Kool (tegutseb koos lasteaia), Saarepeedi Kool (tegutseb koos lasteaia) ja Viiratsi Kool. Koolid koos lasteaia tegutsevad ühe asutuseks – ühes hoones ja ühtse juhtimise all, mille läbi on vähendatud juhtimis- ja majanduskulusid.

Sel sügisel võib tõdeda, et valla koolides oli I klassi õpilaste arv rõõmustavalt suur. Juba mitmendat aastat asub Viljandimaa suurim maapõhikool Heimtalis, kus alanud õppeaastal õpib ligi 140 õpilast. Õpilaste arv on kasvanud ka Viiratsi Koolis ja Paistu Koolis.

Lisaks koolidele on Viljandi vallas on ka viis lasteaeda, kus on kohti kokku 425 lapsele.

Käesoleval aastal on valla haridusvõrgus toimunud terve rida ümberkorraldusi. Alates 1. juulist alustas tööd Viljandi valla lasteaed “Päikesekiir”, mis tegutseb

kolmes õppekohas: Päril, Puiatus ja Pärstis. Vastloodud uues 4-rühmalises lasteaias on juhtimine ja majandamine ühitatud. Antud uuendus ei halvendanud laste heaolu, sest lasteaia teenuse pakkumine jätkub vanemate poolt valitud kodule lähimas õppekohas.

Muudatused on toimunud ka Puiatus, Ramsil ja Heimtalis. Kuna viie õpilasega Ramsi kool suleti, sai lasteaed juurde vabu heas korras ruume. Nüüd mahuvad Ramsi lasteaeda “Taruke” ka tegevuse lõpetanud Heimtali lasteaia lapsed ja õpetajad.

Hea uudis: alustatud on eeltöid Ramsile täiesti uue kaasaegse lasteaiahoone ehitamiseks ja Heimtali kooli staadioni rajamiseks.

Nagu eelpool öeldud, on Puiatu piirkonna lastele olemas lasteaia kohad endistes ruumides.

Tegevuse lõpetanud Puiatu kooli 1.–3. klassi õpilastel oli võimalus jätkata õpinguid Puiatus, selleks kohandatud ruumi-

des. 1. septembriks selgus, et koolitee jätkamiseks asuti õppima nii Heimtali kui Kõpu kooli.

Kooli- ja lasteaia võrgu vastutustundlik planeerimine on üks valla kohustustest ja selle optimeerimine on oluline mitte niivõrd ressursside kokkuhoiu eesmärgil, vaid saavutamaks lastele parimad kaasaegsed õpitingimused (sh sportimistingimused), vajalikud tugiteenused (sh logopeediline teenindamine, vajadusel tugiisiku teenus) ning turvaline koolitransport.

Otsused on olnud rasked, kuid haridusvõrgu optimeerimist tuleb jätkata ning koostöös elanikkonnaga arutleda, kuidas luua laste arenguks vajalik eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ning arendav õppe- ja kasvukeskkond.

Selleks rahulikku meelt, jõudu ja arukust, meile kõigile!

Marju Must
haridusspetsialist

Ramsi Lasteaed-Koolist sai “Taruke”

Kevadel kõlas meie majas viimane koolikell. Kätte jõudis muutuste aeg.

Alates 1. juulist 2015 alustas tegevust Ramsi lasteaed “Taruke”. Täna sel päeval tegutseb meie majas 1 söimerühm ja 3

aiarühma. Hetkeseisuga on lasteaia nimekirjas 70 mudilast.

Ümberkorralduste käigus meile tööle tulnud Heimtali lasteaia tragid ja rõõmsameelsed inimesed kohanevad tasapisi. Laienenud on logopeedi võimalused. Ter-

vitame oma uusi “pereliikmeid”: Margit Pähn, Sirje Pruusapuu, Eve Uibopuu, Aliis Kallaste ja Laine Teppih.

Soovime kõigile haridusvaldkonna inimestele särasilmseid ning uudishimulikke lapsi ja ilusat uut alanud õppeaastat!

Tarkusepäeva tähistamine 2. septembril.

Viljandi valla Perepäev Viiratsis

Taasiseseisvumise aastapäevale pühendatud Viljandi valla Perepäev leidis aset looduskauis kohas tiigi kaldal Viiratsis augustikuu kahekümnendal päeval. Avasõnad lausused vallavanem Ene Saar ja volikogu esimees Hellar Mutle. Ilusate isamaaliste lauludega tervitas kohale tulnud rahvast Kalmetu Kooli vilistlaste kammerkoor Õnneleid Mardimi juhendamisel.

Avalöögi omatoodangu- ja ettevõtjate laadale ning suvelava kultuuriprogrammile andis Kloun Ummi oma showga, millele järgnes kogu vallas tegutsevate kultuuriasutuste programm. Esimesena astusid lavalaudadele Viiratsi rahvamaja ja Uusna külamaja kollektiivid. Uusnat esindas tantsurühm "Rõõmutsõõr" (juhendaja Gerli Sandermat) ja Viiratsit kandleansambel (juhendaja Aime Reier) ning Lee Lipu laululapsed. Järgnevalt pakkus tantsulusti Saarepeedi rahvamaja tantsurühm "Udusõlg" (juhendaja Kertu Alvre) ja kaunid pillihelid tõi rahvani Sirje Reinu poolt juhendatav kapell.

Tänassilma võlus rahvast oma meesansambli lauluga (juhendaja Eve All), tantsurõõm tuli rühmalt "Kaheksakand" (juhendaja Merilin Metsatsirk) ja luulet luges Valmast pärit Luule Sild. Paistu rahvamaja oli ennast esindama kutsunud Mulgimaa ühendkoori Kristjan Õmbluse juhendamisel. Kultuuriasutuste kontserdi lõppakordi andis Ramsi Vaba Aja Keskuse tantsuansambel "Vabajaalg" Vake Rajaste juhendamisel.

Samal ajal oli võimalik külastada erinevaid müügipunkte laadaplatsil. Staadionil võis teha helikopteri lende, rahvamaja juures sõita ponihobustega, möllata batuutidel, lasta täpsust jne. Eraldi tasub märkimist Perepäeva heategevuslik pool, nimelt müüs Viiratsi lasteaed omavalmistatud vahvleid, mille tulu läheb jalgpallivärvade ostufondi. Projekt Aitame Aidata, toetab koos suurt perekonda, kus muusikakoolis käib korraga neli last ja nad vajavad raha digiklaveri ostmiseks. Selle tarbeks küpsetasid noored pannkooke ja müüsid neid annetajatele. Projekti suurtoetaja on heategevusprogramm "Jõulutunnel".

Need kes vaevusid ennast Perepäevale kirja panema, said õhtupoolikul osa õnneloosist, mille tarbeks olid kohaletulnud müüjad ja ettevõtjad rohkelt annetanud oma kaupa ja saadusi.

Õhtu lõpetasid kaks suurepärase kontserti, mille andsid noored muusikud Karksi- Nuia muusikakoolis Margus Põldsepa juhendamisel kandes nime "Löötsavägilased" ja vana hea tuntud ansambel "Untsakad".

Suur kummardus kõikidele esinejatele, juhendajatele, abilis-tele, vabatahtlikele ja muidugi ka osalejatele, ilma teieta oleks jäänud see ilus päev Viiratsis sündimata.

Maire Paju

Viiratsi rahvamaja juhataja

Tanel Peep võistlushoos.

WorldSkills 2015

Osalesin 2013. aastal kutsevõistlusel “Noor Meister” ning saavutasin seal I koha Microsofti spetsialistina. Võidu saavutamine andis mulle võimaluse minna edasi Eesti riiki esindama kõikidel järgnevatel võistlustel. Pärast “Noore Meistri” kutsevõistlust komplekteeriti IT meeskond “EuroSkills 2014” Euroopa kutsemeistrivõistlusteks. Meeskonnas olid Tauri Toel (vabavara spetsialist), Tiina Ollema (Cisco võrguspetsialist) ja mina (Microsofti spetsialist). Meeskonnatöö sellisel alal on natuke keeruline ning võistlustel tekkisid meeskonnas tõrked. Meeskonnatöös sõltusime väga palju üksteisest, kui ühel meist oli midagi veel seadistamata, siis ka teine võistleja ei saanud oma seadistusi lõpetada. Sellepärast meil ei läinud ka Euroopa võistlustel eriti hästi.

Pärast Euroopa kutsevõistlusi valiti meie hulgast välja võistleja, kes läheb Eestit esindama Brasiiliasse kutsevõistluse maailmameistrivõistlusele “WorldSkills 2015”. Selleks osutusin mina ning sealt edasi jäi pool aastat treenimiseks WorldSkills võistluseks. Kuna töö kõrvalt oli suhteliselt raske võistlusteks treenida, siis panustasin suurema osa ajast selleks suvel, kui olin töölt puhkusel. Parema võistluskogemuse saamiseks osalesin ka selle aasta mais Soome kutsevõistlusel “Taitaja 2015”, kus läks ka tegelikult suhteliselt hästi. Soome võistlus aitas mul analüüsida, kus tekkisid erinevad probleemsed kohad ning mis vajaks veel harjutamist. Alates juulist sai tihedalt treenitud. Üritasime juhendajaga saada nädalas 2-3 päeva kokku, et teha ühiseid treeninglaagreid ning lisaks sellele harjutasin peaaegu igapäevaselt ka kodus. Harjutamiseks sain ka Tallinna Polütehnikumilt päris palju võrguseadmeid ja ar-

vuteid, mis kõik said kodus harjutamiseks püsti pandud, et ei peaks treenimiseks alati Tallinnasse sõitma.

Võistlus oli kokku 4 päeva, millest esimese kolme päeva ülesanded olid teada, kuid neid muudetakse võitluspäevaks kuni 30%. Igal võitluspäeval oli erinev moodul, esimesel päeval tuli püstitada erinevad taristu lahendused vabavara (Linux) platvormil, teisel päeval taristu lahendused Windowsi platvormil ning kolmandal erinevad arvutivõrgu lahendused Cisco võrguseadmetel. Viimase võitluspäeva ülesanne jäi kõigile saladuseks, ainult öeldi, et tuleb tegeleda süsteemides olevate vigade otsimisega. Võistlusülesannetel ei saanud kasutada abimaterjale ega interneti abi.

EuroSkills võistlusega võrreldes oli WorldSkills võistluse ülesanne on tundvalt raskem ja mahukam. Kui EuroSkills võistlus on meeskonnaga, kus iga võistleja valdab ühte platvormi, siis WorldSkills võistlusel peab kõiki kolme platvormi valdama üks võistleja. Minu puhul oli kõige keerulisem Cisco, kuna varasemad kokkupuuted Cisco võrguseadmetega olid suhteliselt väikesed, sest Cisco võrguseadmed on suhteliselt kallid ning neid ei kasutata laialdaselt, siis puudus ka nendega reaalne kogemus. Võistlustel selgus, et viimase päeva võistlusülesanne on samuti Cisco võrguseadmetega, mis oli eelnevalt teadmata. Viimane võitluspäev jagati kaheks osaks, enne lõunat pidime tuvastama arvutivõrgus olevaid vigu ning neid parandama ja pärast lõunat pidime ise üles ehitama arvutivõrgud. Päeva esimese ülesanne, kus pidime vigu leidma, läks väga hästi, suutsin leida võrgus peaaegu kõik vead. Teine ehk viimane ülesanne nii hästi ei läinud, kuna ülesandes oli selliseid tehnoloogiaid, millest küll olin

varasemalt kuulnud, aga reaalselt püstitanud mitte. Leian, et võistluste juures minu jaoks kõige keerukam oligi Cisco võrguseadmete seadistamine ning seda tuli ka teha kahel päeval neljast. Võistluse kokkuvõtteks võiks öelda, et võistlus läks hästi. Lootsin saada meisterlikkuse medalit, mille saavutamiseks oli vaja 500 punkti, kuid minul oli 482. Olen võistlusega rahul ning sain läbi ettevalmistuste ja kohapeal võisteldes väga palju kogemusi ja oskusi, mida kasutada oma töös ning ka palju erinevaid uusi tutvusi, mis tulevad kindlasti tulevikus kasuks.

Konkurentide tase oli väga kõrge. Niipalju kui rääkisin kaasvõistlejatega, siis enamus olid treeninud juba ainult WorldSkills võistluseks kaks aastat, kuid mina olin selleks võistluseks valmistunud kõigest pool aastat. Osalevad riigid olid panustad võistlejate treeningutesse väga erinevalt. Mõni riik oli võtnud väga tõsiselt, et võistleja peab saavutama ikkagi koha esikolmikus, ning oli ka selliseid, kes pidasid tähtsaks, et neil on võistleja sellisel suurvõistlusel.

Mina sellistel võistlustel rohkem osaleda ei saa, kuna iga võistleja tohib osaleda ainult üks kord. Kindlasti annan enda saadud kogemusi ja oskusi edasi järgmistele võistlejatele, et neil läheks veel paremini ning viimaks toodaks ka Eestile ära koht esikolmikus. Eelmisel aastal valmistasin Viljandi Kutseõppekeskuse õpilasi ette Noor Meister 2015 kutsevõistluseks, kus Mari-Ly Vaher ja Hannes Koik saavutasid mõlemad teise koha. Plaanin alates septembri lõpust treenida õpilasi ka juba järgmiseks Noore Meistri kutsevõistluseks.

Tanel Peep

Viljandi Kutseõppekeskuse õpetaja

Kahe valla partnerlussuhete 10. aastapäeva tähistamine

Viljandi valla delegatsioon viibis 26.–31. augustini ametlikul visiidil partnervallas Bippenis, et tähistada koostöö kümnendat aastapäeva. Bippen on Fürstenau ühendvalla osavald, mis asub Osnabrücki maakonnas Niedersachseni liidumaal. Noortelaagris osalenud noored jõudsid Saksamaale juba 21. augustil.

Fotomeenus 2005. aastast, mil sõlmiti koostööleping endise Paistu valla ja Bippeni valla vahel. Vasakult: Fürstenau ühendvalla vallavanem Helmut Kammlage, Bippeni valla vallavanema asetäitja Johannes Nyenhuis, Bippeni vallavanem Helmut Tolsdorf, Paistu vallavanem Ene saar ja Paistu vallavolikogu esimees Siim Sillamaa.

Koostöölepingu uuendamine Viljandi valla ja Bippeni valla vahel 2014. aastal Võrtsjärve ääres. Vasakult: vallavanem Ene Saar ja Bippeni vallavanem Helmut Tolsdorf.

Pildikesi reisipäevikust

Dresiinidel sõit Fürthenausse. Viibisime linnapea vastuvõtul ning edasi tegeles meiega linnavaht, kes tutvustas lossi, kirikut ja bastioni. Igale poole oli võimalik nina sisse pista ja uudistada, ka linna kartserit, mis oli kasutusel viimati 1972.aastal, nüüd aga linnalegendi üks osa.

Mis siis oli keskajal linnavahi ülesanded – kõigepealt öist vahti pidada ja pasunat puhuda, kui kusagil tulekahju lahti pääses. Viimane suurem põleng oli linnas 1828.aastal, seda tõendasid majadel olevad kirjad, sest enamus maju, mis uuesti üles oli ehitatud, kandis aastaarvu 1829. Ja kui öine valvekord lõppes, tuli linnavahil linlaste loomad karjamaale ajada.

Kivi avamine 28. augustil 2015 Bippieni vallamaja ees. Vasakult: vallavanem Ene Saar ja Bippieni vallavanem Helmut Tolsdorf. Sellele järgnes pidulik koosviibimine Kuhlhoffis koos kõnede ja kontserdiga.

Kogu sündmus oli väga pidulik ja algas sellega, et kahe valla vallavanemad päätsid sõpruse märgiks lendu 4 valget tuvi. Lisaks asjaosalistele oli tervitama tulnud Europarlamendi endine president Hans Gert Pöttering, kes rääkis baltlaste vabanemise teest, Balti ketist jm.

Esinesid Saarepeedi kapell Sirje Reinu juhendamisel

ja Bippieni rahvatantsurühm, kus tantsisid ka meie võõrustajad Ulrike ja Johannes Nyenhuisid.

Laupäeval saime osa kohalikust Schützenfestist. Kogunemine. Rongkäik ei ole veel alanud.

Tõlkisime seda, kui laskjate seltsi, pidu, kus peonaelaks on kuninga valimine kandideerijate hulgast. Pidustused on kestavad kolm päeva. Esimesel päeval, millest ka meie osa saime, minnakse rongkäigus praeguse kuninga juurde, kes kostitab tervet seda suurt rongkäigus olnud seltskonda enda koduões. Siis sammutakse rongkäigus pool küla läbi, enne kui jõutakse peoplatsile. Platsile on ülesseatud puust kotka kuju, mida siis alla hakatakse laskma. Kõike seda kantakse reportaažina

üle, et oleks ülevaade hetkeseisust. Ja kui siis see lind sealt alla lastakse, teeb žürii kokkuvõtte ja valib uue kuninga. Külastasime ka pagulaskeskust, millest vallavanema veerus, lehe teisel leheküljel, on pikemalt juttu. Lahkumisõhtul arutasid mõlema valla juhtkonnad järgnevaid tegevusi nii noortele kui täiskasvanutele. 2016. aastal, juulikuu viimasel nädalal, võõrustab Viljandi vald bippenlasi.

Tekst **Edith Pruuli** ja fotod **Raivo Laidma**

KÄSITÖÖMEISTRITELE

Huvilistele on avanemas uus turundusvõimalus. Viljandi valla partner Saksamaal Bippenis on avamas Eesti käsitöö müügikohta. Läheneb juba sel aastal tee nii mõnessegi Jõuluvana kotti, kui ajame ise asja agaralt.

Teen ettepaneku võtta ühendust teie piirkonna rahvamajade/külamajade juhtidega septembrikuu jooksul. Kui teie tooted on üles pildistatud, koos teie poolt soovitud hinnaga, siis saame saata valiku toodete fotosid sõpradele, et saada infot toodete osas, mis võiks pakkuda Saksamaal huvi. Tagasiside korral saame komplekteerida esimese saatetise Bippenisse juba oktoobrikuu keskpaigas.

Vallavalitsus aitab kaasa käsitöötegijate koostöö käivitamisele ning seejärel soovime anda korralduse üle mõnele meie valla tublile käsitöö tegijale ühendusele.

Oodatud on kõik head mõtted heaks koostööks.

Kontaktisikuteks valla rahvamajade/külatubade juhatajad ja vallamajas arenguspetsialist Kati-Katri Koppel, kes annavad täpsemat infot kauba ja müügitulude liikumise kohta.

Seega, käsitöömeistrid, andke endist teada!

Ene Saar
vallavanem

Viljandi valla noored sõpradel külas

21.-31. augustil osalesid 15 Viljandi

valla noort koos kahe saatjaga partnerval-las Bippenis noortelaagris. Juba kümme aastat on Saksamaal Bippeni ja endise Pais-tu valla noored koostööd teinud. Sel aastal osalesid laagris noored Heimtalist, Kalme-tult, Saarepeedilt, Paistust ja Holstrest.

Kümne päeva jooksul võtsime koos saksa noortega ette palju huvitavat. Har-jutasime kardisõitu, sõitsime dresiinidega suurvalla keskusesse Fürstenausse, põnev oli veesuusa kuurorti külastus. Üks lõuna-söök pakuti meile Hesepe pagulaslaagris, mis jättis ehmatava mulje.

Valla ametliku delegatsiooni vastuvõtu päeval tutvusime Bremeni vanalinnaga.

Saime sõpradele ka kasulikud olla, näi-teks aitasime ette valmistada koostöö 10nda aastapäeva sündmusi, selleks kaunistasime vallamaja esist ja aitasi-me ehitada lava. Kuna Bippeni lähedal avastati mõni aeg tagasi kergliiklustee ehitusel haikala hambad, siis veenduti selles, et seal oli miljoneid aastaid tagasi olnud ookean. Seda kasutati oskuslikult ära turisminduses ja ehitati välja haikala keskus. Paljud koolid kaugemaltki käivad keskuskes õppetunde läbi viimas, samas on võimalik sõeluda pinnase seest välja hai-kala hambaid, mis oli meile väga põnev.

Päikeselistel päevadel oli meil hea võimalus koos saksa sõpradega veeta aega Bippeni välibasseinis. Rõõmustame kodus kiire internetiühenduse üle, aga

grupi saatjana oli mul väga hea meel, et laagripaigas puudus internetiühendus, seetõttu ei olnud pidevalt telefonis, vaid meie noored olid väga vahvad ja loomin-gulised. Leiti aega suhelda omavahel ja saksa sõpradega.

Meie valla ühel noorel on võimalik õp-pida aasta Fürstenuu gümnaasiumis ja ela-da meie sõprade juures peres. Huvi korral võib võtta minuga ühendust: madli.saar@emu.ee Järgmisel aastal, juuli teisel poolel, on saksa noored taas meie külalised.

Lõpetuseks tahan öelda vaid häid sõnu Viljandi valla noortegrupi kohta, kes osa-lesid partnerval-las noortelaagris. Nad olid toimekad ja tublid!

Madli Saar
Grupi saatja

SEE ON

September – sügiskuu või rahvaka-lendri järgi mihklikuu – kuidas keegi soovib- oma viie nädalaga on kohale jõudnud. Ka see kuu on rikas ajapäeva-dest. Siin on nii rahvalikke, ilmalikke, riik-likke, persoonidega seotud kui kiriklikke tähtpäevi. Kes neid jõuaks kõike loetleda ja seda ei ole ilmselt vajagi. Siit võib leida häid ja väga häid päevi, aga ka neid mis meile valmistavad meelehärmi või tuska.

1. septembril tähistame nii ülemaa-ilmsat rahupäeva, teadmiste päeva kui ka Teise ilmasõja alguspäeva. Siinkohal siiski väike minupoolne kommentaar suu-re sõja kohta. Teatavasti igale teole eel-neb otsus, mõte, idee. Sellest seiu kohast lähtudes võib suure sõja alguseks lugeda siiski 23. augustit 1939, millal kaks dik-taatorit sõlmisid koostöölepingu riikide jaotamise osas.

Seoses kooliaja algusega tasub mee-

nutada, et Viljandis tegutses ligi 10 aastat Pedagoogiline Kool (1949-1958).

Kuu teisel pühapäeval tähistame vana-vanemate päeva. Kuu viimast teisipäeva tunneme me mihklipäeva nime all. Ja kes ei teaks ütlust: "Igal oinal oma mihkli-päev." Aga ilmselt see tänapäeval enam eriti ei kehti. Palju neid lambaid Eesti-maal ongi.

Poliitmaastikult mõned loetelud. Ameerika Ühendriigid tunnustasid Ees-ti Vabariigi iseseisvumist 2. septembril 1991. Neli päeva hiljem oli seda sunnitud tegema Nõukogude Liit. Järgmisel päe-val tegi seda Hiina. Poliitiliselt oluline oli Eesti Vabariigi vastuõtmise ÜRO liikmeks, mis toimus 17. kuupäeval samal aastal. Kuu kolmandal teisipäeval (22. septemb-ril) on vastupanuvõitlemise päev.

Ajaloo vallast mõned nopped

5. septembril 1940 lõhati Laidoneri-le pühendatud sammas Viiratsi lähistel. Punavõimul oli sellega kiire. On huvitav meenutada, et sammas taastati 50 aastat

hiljem – 5. septembril 1990. Seega seisab monument omal kohal väärikalt juba vee-randsada aastaringi. Olgu siia lisatud veel mahavaikitud NSV Liidu ja Saksa vahel sõlmitud nn piirileping – 28. september 1939. Sellele eelnes Punaarmee sissetung Poolasse 11 päeva varem.

9. septembril sündis vene kirjanik Lev Tolstoi, kelle surmast möödub 105 aastat.

Muinasajaga jääb traagiline Madise-päeva lahing.

Loomulikult kuulub siia aega sügise algus oma talvevarude kogumisega ja Saarepeedi mägede jooks.

Mõned kiriklikud tähtpäevad. 1. sep-tembril algab õigeusu (kreeka) kirikuaas-ta ehk indikt (Rooma keisri Constantinus Suure korraldus – "inductio" aastast 312).

8. septembril on ussimaarjapäev ja neitsi Maarja sündimise päev. 21. kuu-päeval peame evangelist Matteuse päeva.

Kaunist sooja sügist ja loodame head seenesaaki!

Roland Tulik

Mulgimaa tantsijad Ohridi lainetel

Makedoonia suuruselt kaheksandas linnas Ohridis korraldatakse juba aastaid mitmeid kultuuri-festivale. Üks neist, "Ohridi Lained", ootas augustikuus Mulgi kultuuri tutvustama ja rahvatantsudega esinema Paistu kultuurimaja kolme naisrühma ning väikest esindust segarühmast "Omas Rütmsis".

10. augusti varahommikul asusid üheskoos Makedoonia poole teele tantsurühmad "Anna-Minna", "Kuremari", "Lust" ja juhendaja Kristi Pajuste.

Reisi ettevalmistusperioodil, mis sai alguse juba sügisel, olime otsustanud, et Ohridisse sõidame bussiga. "Omas Rütmsis" tantsijad eelistasid isiklikku transporti, aga kõigile oli selge, et sellest saab ühtlasi ka kultuurireisi läbi Euroopa riikide. Reisifirma Est-Reisid koostatud marsruut viis kolmkümmend Mulgimaa tantsijat Baltikumist Balkanile, läbides Poola, Tšehhi, Slovakkia, Ungari, Serbia, sihtkohaks – endine Jugoslaavia Vabariik Makedoonia, Ohrid. Peatusime Varssavis ja Belgradis, giidiga linnaekskursioonid korraldati Budapestis ja tagasiteel Bratislavas.

Augustikuine Makedoonia tervitas külalisi küpsete arbuusi- ja melonipõldudega, päikeselise ja sooja ilma ja mägedega. Ohridisse jõudmiseks oli vaja ületada kaks mäeahelikku ning see oli omaette elamus - milline loodus, millised vaated!

Festivali meeskond oli valinud meie majutamiseks mugava ja kaasaegse hotelli, linnasüdamest kilomeetreid eemal, kuid Euroopa ühe sügavama (294 m) ja imepäraselt selge veega Ohridi järvest vaid paarisaja meetri kaugusel. Tutvus UNESCO maailmapärandi nimekirja kantud Ohridi linnaga algas ekskursiooniga: erinevatest ajastutest pärinev eriliine arhitektuur joonistas külalisele pildi antiikajast tänasesse päeva. Pühakodasid, mis enamuses pärinud 11. sajandist, on linnas 365 aasta iga päeva jaoks üks. Pühakutest vendade Metodiuse ja Kyrillose mälestussamba juures saime teada, et Ohrid on üks neid keskusi, mis pretendeerib killitsa sünnikoha tiitlile.

Mainimata ei saa jätta laevareisi järvel, sihtkohaks Pühak Naumi klooster. Vana, 10. sajandist pärinev kirik, pühaku hauakamber, klooster ja läheduses asuvad külmaveallikad, mille juurde sõidutati paadiga, olid selle päeva huviväärsused. Vaatamata turistide, kohvikute, suveniiride küllusele meenub selle piirkonna imeiline rahu ja tunne aja peatumisest.

Mõlemad festivalipäevad algasid rongkäiguga ja kulmineerusid külalistruppide õhtuse kontserdiga. Meie esinemispaigad olid kesklinnas: üks järve lähedal, teine vanalinnas. Lavale astusid tantsurühmad Ukrainast ja Türgist, Poolast, Iisraelist, Lätist, Bulgaariast, Tšehhist, Sloveeniast, Eestist: meie rühm nimega "Mulgimaa" ja Sõleke Tallinnast. Andsime Mulgimaad ja Eestit esindades oma parima, nautides

Tantsutrupp Mulgimaa

Tantsurühm "Mulgimaa" on tagasi Mulgimaal, Ohridi lained talletunud meeltesse. 7D!

festivali õhkkonda, kaasesinejate tantsu, oma programmi, erilist loodust, aja hõngu. Kolmkümmend kaks rahvariideis mulgi naist ja KAKS mulgikuubedes-kaabudes meest tantsulaval – seda ei olnud ajalooline Ohrid veel näinud. Festivali lõpuõhtu oli meeleolukas: jagati kingitusi, sõlmiti kontakte, et festivalidel jälle kohutada, tantsiti. Ukraina ja Iisraeli esindajad ootavad järgnevat aastail mulgi tantsijaid oma festivalidele.

Festivali ajakava jättis aega järverannal puhkamiseks, omapäi linnaga tutvumiseks ja muidugi selle piirkonna vaieldamatu magneti - Ohridi pärlite ostmiseks. Et me ikka õiged pärlid üles leiaksime, viis vöörustaja meid ateljee-kauplusesse, kus selgitati ehtsate Ohridi pärlite tehnoloogiat ja veendi nende eheduses. Raske oli ostuta lahkuda ja nii me Mulgimaale pärlid toimegi.

"Mulgimaa pärlid taas kodus", mainis bussijuht, kui ainult naistest koosnev reisiseltskond taasiseseisvuspäeval kodumaa piirile jõudes peatuse tellis. Ilus ja meeldejääv reis, jäi veidi lühikeseks, pidev rahakursi arvutamine, super reisikaaslased, Euroopa reaalsuse - illegaalide nägemine Serbia piiril, tantsija Hiie Makedoonia tutvustus viktoriiniga, Iisraeli esinejad, toredad bussijuhid, ilusad pärlid, tantsijate emotsioonid, eestlaste ühislaulmine rongkäigus - on vaid mõned killud meenutamaks tantsijate muljeid reisirõõmudest päevadest.

Tänu tublidele projektikirjutajatele

Juhendaja Kristi Pajuste on rongkäiguks valmis.

saadi toetust festivali osaluse tasumiseks Eesti Kultuurkapitali Viljandimaa ekspertgrupilt ja Eesti Kultuurkapitali rahvakultuuri sihtkapitalilt. Tänuõnad reisirõõmudele Est-Reisid ja bussijuhtidele Vambolale ja Urmasele ning erilise kiituse juhendaja Kristi Pajustele, kes tegutses pühendunult mitmeid kuid reisi õnnestumise nimel.

Marika Kivistik,
tantsurühm "Kuremari"
Pildid: **Tiia Randpere**

Mulk.

Üitsainus Mulgimaa. Säärane mulk. Iga tõeline mulk teab ja tunneb Lõuna-Viljandimaa viit kihelkonda nagu oma viit sõrme. Halliste, Helme, Karksi, Paistu, Tarvastu. Need on need mulkide pärismaad. Ja nagu ikka, igal kihelkonnal oma kirik sirutumas taevaste kõrguste poole. On veel künnad ja orud, järved ja jõed, viljarikkad põllud. Oma tavad ja kombed, oma murdekeel, oma värvid ja kirjad. Igal viiel küll omad väikesed erinevused, ent ikkagi moodustub neist sugulaskihelkondadest üks tugev tervik- Mulgimaa.

Mulgimaa piir on siinsamas, minu kodutalu külje all. Selleks on Raudna jõgi. Olen siin lapsest saadik palju kalal käinud ja siit algab Paistu kihelkond. Mart Raua luuletus Mulgimaa veerekeste pealt kõlab järgmiselt:

Keelepiirilt

*Kaks on kallast Raudna jõel
nagu igal teiselgi.
Kaits, jah, kallast Raudne jõel
juskü egal tõiselgi.*

*Ta om rahul. Ta ei nura
oma kate kalda vahel.
Üits om ää, ja tõine kura.
Jõgi käib kui käte vahel
pütsikin ja pajuden
vesikaarte vajuden.*

*Kupulehed. Käärutiir.
Sild ja purre.
Lootsik. Mõlad.
Keset jõge- keelepiir.
Entälin om mulgi murre,
Päri sõnal kirjakõlad.*

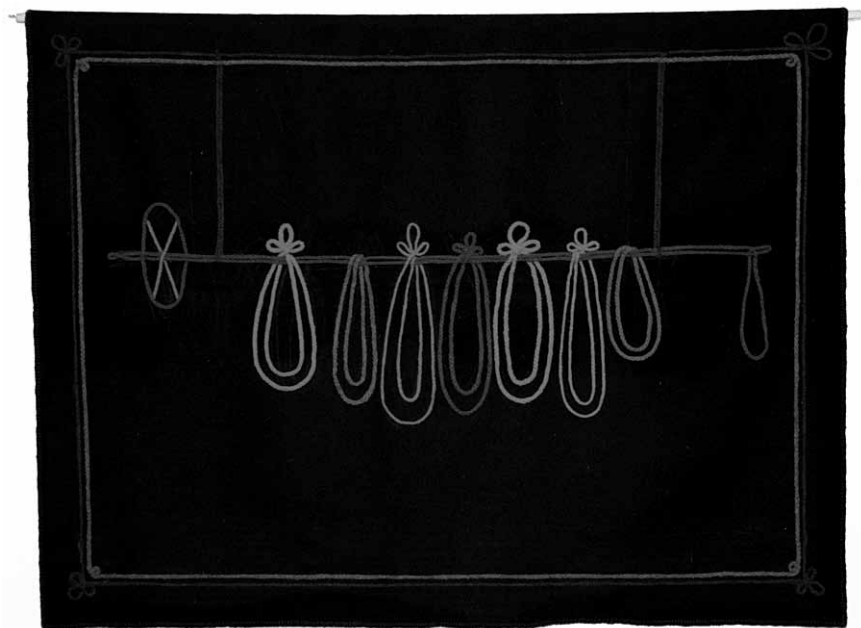
*Mälete ma mitut kõrda --
mehed tulliv', vaatsiv'mõrda...*

*-Iste koht märg, aga mitte üks särg...
kuulsin ütlevat ülejõe kallast.*

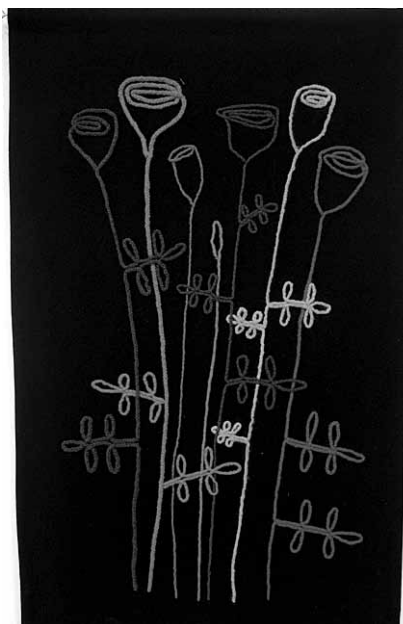
*Varsti vastati ka mede vallast:
-Kik om kige
pareman kõrran.
Perse lige ja purik mõrran.*

*Kelle asi?
Kulle esi.
Kiil om kiil
...ja stiil on stiil.*

Säärane mulk. Milline siis? Nõukas ja jõukas. Väärikas ja uhke. Oma jonni ajav jurakas. Võimekas. Vast ka parem olemise nimel tüli ja vimma kiskuv. Kuid sellest üle on mulgi uhkus, kokkukuuluvustunne ning armastus kodukoha vastu. Seda näitavad arvukad üleilmseid ja üleestilised mulkide seltsid ning seltskonnad. Siinkohal tooksin ära veel ühe Mart Raua luuletuse, mis minu arvates iseloomustab mulki:

Jõulusahver

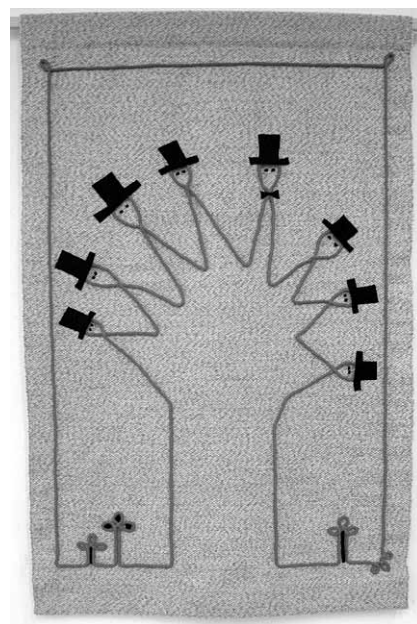

Esietendus Ugalas

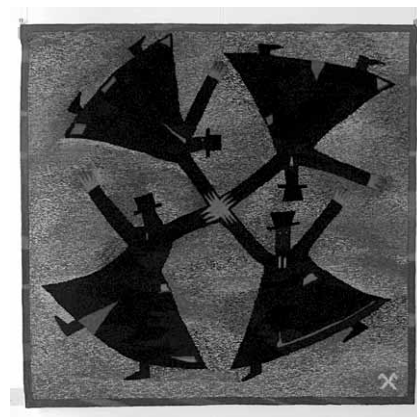
Seisukoht

*Siin mina seisan ja paigal püsin,
Pelgamatagi peletamist-
ise vastan, kui midagi küsin,
et poleks liigset seletamist.*

Sügav kummardus ja tänu kõigile neile, kes edasi kõnelevad ning õpetavad mulgi keelt, kes edasi elavad igipõlisel Mulgimaal, kes hoiavad ning kannavad edasi traditsioone. Maailm on muutunud justkui rahutu rabelemise ja rändamise tallermaaks. Sellisel ebakindlal ajal pakuvad erilist turvatunnet omajuursed kohalikud, rahumeelsed ja kindlad paigsed. Hoidkem siis oma esivanemate mälestust, nende lugusid, elulisi tarkuseteri ja ka esemeid. Kui teil aga juhtub olema midagi sellist, mis vääriskid muuseumis säilitamist, siis olge helded annetajad. Meil

Mulkide sugupuu

Mulgid

on ju oma muuseum, Heimtali Muuseum, suure Eesti Rahva muuseumi ihuliige. Ja vaatama on teretulnud igauks.

Anu Raud

Kiirete muutuste aeg

Minu augustikuu artikkel jäi viimane kord lõpetamata. Proovin seekord võrrelda kahte erinevat ideoloogiat ja seda, kuidas nende täitjad seda kohapeal ellu viisid. Räägin seda kõike enda varajase lapsepõlve mälestuste ja perekonna meenutuste järgi.

Niisiis, september 1944 – üks kiiremini muutuv periood Eestimaal, sellest oma silmade ja kõrvade läbi. Ühed okupandid olid põgenedes lahkunud ja teised punaviisnurdades asendunud. Vahepeal jõudsid Eesti omad poisid ka Pika Hermannitorni meie rahvuslipu heisata, sama tehti kindlasti ka paljudes kodudes. Adoni elumaja pööningu läänepoolse akna teine ava jäi liputa. Valge-puna-must haakristiga lipp võeti maha, jäi ainult sini-must-valge.

Minu isa oli öelnud siis, et rohkem võõraid lippe, mis iganes värvides ja muustrites need ka ei oleks, ei saa sinna enam kunagi pandud. Etteruttavalt võin nentida, et selle viimase okupatsiooni sümbolika kõikidest käskudest ning ähvardustest hoolimata ei ole mitte kunagi meie maja küljes olnud.

Uue korra toojad

Uus kord ja uue režiimi täideviijad jõudsid mõni päev pärast sakslaste põgenemist ka Adonisse. Õue sõideti presendiga kaetud veoautol GAZ-AA. Sealt hüppasid välja automaatidega relvastatud soldatid. Kohe tormati jalaga ust avades majja. Kõigepealt nõuti relvi ning uuriti, kas ei olnud kusagil peitu pugenud fašiste.

Kuna oli lõunaaeg ja ema valmistas köögis oma suurele perele süüa, siis seda toidulõhna tundes, või oli see rahvuslik omapära või ka kusagilt käsu ja selle režiimi elluviimiseks eri ettevalmistuse saanud, nõudsid nad kohe süüa. Adoni söögitoa pikk laud, kus varem olid ka Wehrmachi vormis sõjamehed söönud, oma pere igapäevasest söömisest rääkimata, täitus täiesti teistmoodi inimestega. Istuti täismundris, punased viisnurgad pilotkade ees peas, ühe käega läikivatest püssitääkidest kinni hoides samal ajal teise käega liha, kartuleid, leiba ning värskelt hapendatud kurki haarates ja kugistades ning vahepeal ka kõrisõlme suunas nipsutades, nõuti isa käest samagomni. Seda nad siiski ei saanud.

Kui eelmise korra toojad ehk sakslased tänasid perenaist ning tasusid ka toidu eest, siis uued okupandid loomulikult ei tänanud ega midagi ka ei tasunud. Jah, tookord ei jäänud meile lõunasöögiks midagi järgi, sest ka leivaviilud, mis olidki lauale jäänud, topiti sineli taskusse.

Kui nad olid end lõpuks täis õginud, hakkasid nad talu üle vaatama. Tormati

aita, keldrisse ning teistesse hoonetesse. Keldrist leiti veinipudeleid ja moosipurke, mis olid suvel talveks oma pere jaoks valmis keedetud. Neid tassiti ka kohe veoautole.

Kuna tol aastal oli väga hea õuna-aasta ja et vanadelt kõrgetelt puudelt paremini õunu kätte saada, sõideti veoautoga prõmmides mitu korda vastu puid. Isa astus siis vahele öeldes, et ega need puud fašistid ei ole, milleks neid niimoodi lõhutada, kui tahta järgmisel korral jälle õunu saada.

Nende kõiki tegusid saatis kogu aeg räige sõim ja üleolek ning ropud sõnad. Meie, lapsed, ei saanud sellest aru, aga pidevalt kordusid mingid “matid” ja “plätid”. Ja veel üks unustamatu omapära, mis nendega kaasas käis, oli kohutav hais, mis ilmselt tuli nende kasimatusest, mahorkast ja kirsasaabastest ning kurat teab veel, millest

Seejärel hüpati taas autole ning sõideti minema. Ime oli see, et hirmutuspauke ja automaadivalanguid ei tehtud.

Selline oli siis uue režiimi kaitsjate esimene visiit meie koju, aga see ei jäänud

muidugi viimaseks. Neid tuli hiljem veel oi-oi kui palju, aga sellest kunagi tulevikus.

Esimene mälestus

Vene sõdurist

Igal rahvusel ja kultuuril on omapära. See teeb ka ettevaatlikuks praegu meile peale sunnitud nn sõjapõgenike vastuvõtul, kelle hulka ei jäta islamistid mitte mingil juhul oma usu pealesurujaid sokutamata. Sellega peavad ka meie riigijuhid arvestama.

On ju eestlastel selline ütleminegi, et külalistest on vaid kahel korral hea meel, siis, kui nad tulevad ja siis, kui nad ära lähevad. Aga mis tunded saavad siis meile jääda, kui nende tulemist me ei oota ja äraminemist enam kunagi ei toimu.

Mõelgem see asjaolu ikka sügavalt läbi, mis siin edaspidi võib toimuma hakata!

Ilmar Kikas

Adoni

Üks kihelkond ühendab kolme valda

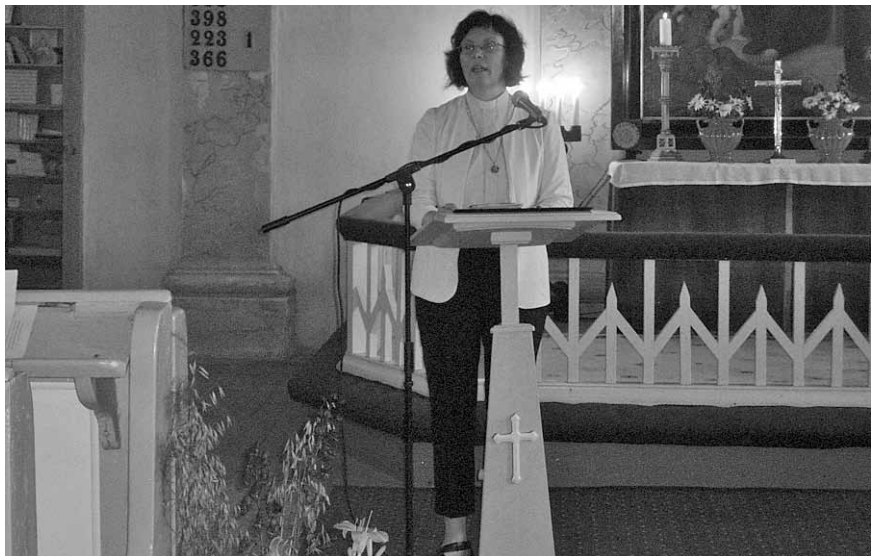
Kõpu kihelkond loodi 1911. aastal ja selle aladele kuuluvad tänaseni Kõpu, Puiatu, Väike-Kõpu, Metsküla, Tohvri jt väiksemad külad. Näitavad ju pruunipõhjalised ERM-i teeviidad hästi kätte, kus kihelkonna piirid algavad-lõpevad. Selle aasta 1. augustil pidasime esimest korda Kõpu kihelkonna päeva. Kui 1994. aastal kutsus pastor Vello Salum kogudusi üles tähistama kihelkonnade murepäevi ja tooma oma murekivid Kommunistiohvrite memoriaali, siis pandi 14.06.1995 Kõpu kihelkonna murekivi tõesti Pilistveres üles. Aga nüüd tähistasime esimest kihelkonna päeva ja see oli rõõmupäev. Koos kihelkonna päevaga tähistame sel aastal ka Kõpu Peetri kiriku 190. aastapäeva.

Päev läks suurepäraselt korda. Oli väga ilus ilm terve päeva ja kõik üritused õnnestusid, rahvas liikus ja osales; tulijaid oli üle kihelkonna ja naaberkihelkondadest, kaugemaltki. Õp H. Vilumaa poolt juhatatud surnuaia ringkäigul asetati küünlad kihelkonna väarikate ja sõdades-mureaastatel hukkunute kalmudele. Rahvast osales ca 40 inimest ja oli üllatav nii suur huvi!

Päev jätkus kirikus avamisega, Eesti lipu kandsid kirikusse Kõpu vallavanem Tõnu Kiviloo ja EELK Kõpu Peetri juhatuse esimees Taivo Lehesmets. Palvuse pidas kihelkonna vaimulik õp. Hedi Vilumaa, oreil mängis koguduse kauaaegne organist Mihkel Pajupuu. Süüdati mälestusküünal kõikidele sõdades ja repressioonidel hukunuile; see asetati Vabadussõja ausamba jalamile. Järgnesid tervitused - EELK Viljandi praosti kt. ja Helme, Taagepera ja Möisaküla õpetaja Arvo Lasting; Kõpu vallavanem Tõnu Kiviloo; endine Kõpu hooldajaõpetaja Helmut Mötsnik, Puiatu Haridusselts esinaine Sirje Kannel, Viljandi Muuseumi direktor Jaak Pihlak, tekstiilikunstnik Reet Talimaa. Kirja teel ja suusõnaliselt soovisid head kordaminekut endine peaminister Mart Laar ja piiskop Joel Luhamets.

Peale seda kuulati konverentsi ettekan-deid - Anu Raud rääkis kihelkonna ja kogukonna vaimust, mida hästi iseloomustab kohalikuks olemise fenomen. Kohalikud ja paiksed teavad kohti ja oskavad juhatada nii, et eksida ei saa. Nemad teavad, kuidas ja millal asjad käivad. Kõrvalasuvad kohad tekitavad aga igatsust ja loovad ime-ettekujutusi. Nii olla kõneleja isa ikka rääkinud: saaks sinna Kõpu jõele, vaat seal on suured kalad! Keerad kahvli konksuks, panned lusika landiks ja kohe hakkavad külge!

Tartu praost ja Tartu Peetri koguduse õpetaja, Villem Reimani Kollegiumi esimees Ants Tooming kõneles Kõpu Pauna talu ja terve Eesti rahva suurkujust Villem Reimanist, kelle külvitööst ja algatustest tänaseni osa saame, tänu kellele Eesti riik ka alguse sai koos paljude organisatsioonide ja asutustega. Kõpu vaimulik Hedi Vilumaa tegi ülevaate kihelkondliku süs-

teemi kujunemisest ja Kõpu kihelkonna iseseisvumisest, elust ja mõlemisest Kõpu aladel varasemal ajal ning kihelkondlikust toimimisest tänapäeval.

Kirikus on üles seatud näitused Kõpu kihelkonnast ja Kõpu kiriku 190 aastast, lisaks kiriklike sümbolite 2 näitust. Rahvas sai uudistada kiriku uuendatud ja vastremonditud ruume – pööningusaali, kööginurka ja ökotualetti. Kirik on teelisele avatud ja näitused vaadatavad N-P kl 11-18 kuni septembrini, hiljem kokkuleppel või siis, kui kirikus tegevused.

Oli palju toredaid kohtumisi ja tutvumisi, inimeste silmad särasid ja soov ühiselt edasi tegutseda on kindel!

Kihelkonna päev jätkus Kõpu mõisas, kus pakuti lõunasuppi, võis osaleda mõisaekskursioonil, istuda kohvikus ja vaadata näitust, muuhulgas ka Kõpu kihelkonna etnograafiliste esemete põhjal koostatud näitust. Päeva lõpetas Puiatu, Metsküla ja Kõpu koolilaste kontsert mõisasaalis. Õp Hedi Vilumaa tänas kõiki osalejaid ja päeva ettevalmistajaid-läbiviijaid. Hea seeme on külvatud, loodame ja palume, et hea ühine koostöö ka vilja kannab!

Tervitades ja tänades

Hedi Vilumaa

Kõpu koguduse ja kihelkonna õpetaja

Kõpu kiriku teated

Mihklikuu juhtsalm: Jeesus Kristus ütleb: Kui te ei pöördu ega saa kui lapsed, ei pääse te taevariiki! Mt 18:3

L, 19.september EELK Viljandi praostkonna koguduste infopäev

P, 27.september kl.11 ARMULAUA-GA JUMALATEENISTUS

Septembris jätkavad taas lasteringid Kõpu koolimajas, külatunnid Puiatu raamatukogus ja kirikutunnid Kõpu hooldekodus. Muude ürituste, näituste, seminaride, kontsertide jm. kohta lisandub info jooksvalt.

Jumalateenistused toimuvad kuu 2. ja 4. pühapäeval, kirikupühadel, paastu-või rõõmuaegadel.

Ekskursioonid ja ringkäigud toimuvad kirikus kokkuleppel kogu aeg – võtke julgesti ühendust!

Koguduse õpetaja: Hedi Vilumaa, telefon 434 4380 või 5348 5573, hedi.vilumaa@eelk.ee.

Koguduse juhatuse esimees: Taivo Lehesmets. Info ka FB-s: www.facebook.com/kopupeetri.

**Esmaspäeval, 5. oktoobril kell 11
Viljandi Jaani kirikus**

IX Frantsiskusepäeva konverents KAHEKSA SAJANDIT MAARJAMAAD

Ettekanded, arutelud ja paneeldiskussioon käsitlevad Eestimaa ristiusustamist, kristluse ja maauusu suhteid Eesti rahvapärarimuses ja kultuuriloos ning XXI sajandi Eesti religiooset maastikku

Ootame arvukat osavõttu, mõnusat kaasamõtetmist ja viljakat arutelu!

Päikeselaul

Laste ja noorte omaloominguliste laulude konkurss Päikeselaul toimub sel aastal 18. oktoobril. Frantsiskusepäevale pühendatud üritus on juba viiel aastal pakkunud piirkonna lastele oma muusikalise loomingu arendamise võimalust. Nagu eelmistel aastatel, nii on ka nüüd oodatud lapsed ja noored oma lauludega, mis räägiks kõigest, mis meie ümber ja meie sees: päikesest ja kuust ja tähtedest, Loojast ja loodust, elust ja surmast, armastusest ja sõprusest, valust ja üksindusest, inimesest meie kõrval ja meis endis, aga ka lihtsalt möödunud suvest või saabunud sügisest.

Ette on nähtud toredad autasud ja preemiad, kuid eelkõige on oluline osavõtt. Tunnustuse pälvib ära iga laps, kes oma loominguga meid rõõmustab.

Konkurss toimub neljas vanusegrupis: 1.–6. klasside õpilased, 7.–9. klasside õpilased, 10.–12. klasside õpilased ja 18–25-aastased noored

Konkursil osalemise tingimused on:

- Konkursile tuleb esitada omaloominguline laul – nii sõnad kui viis on omalooming.
- Laulu sõnade ja viisi autor võivad olla erinevad.
- Laul on eesti keeles pikkusega kuni 3 minutit.
- Laulu esitajaks ei pea olema autor(id).
- Laulu võib esitada üksi või mitmekesi, a cappella või saatel (soovitavalt naturaalselt), esitajate vanusepiirang puudub.
- Laulu stiili osas ettekirjutusi ei ole.

- Laulu noodi esitus on soovituslik, mitte kohustuslik.
- Laulud võivad, lähtuvalt Franciscuse Päikeselaulust, rääkida päikesest ja kuust ja tähtedest, Loojast ja loodust, elust ja surmast, armastusest ja sõprusest, valust ja üksindusest,
- inimesest meie kõrval ja meis endis, aga ka lihtsalt möödunud suvest või saabunud sügisest.

Registreerimiseks on vajalik täita registreerimisvorm, mille saab Viljandi Jaani koguduse kodulehelt. Lisada tuleb oma loomingu laulu tekst (soovi korral ka noot) ning see tuleb saata aadressil Pikk 6, Viljandi 71003, Viljandi Jaani kogudus, või e-posti teel viljandi.jaani@eelk.ee (märgusõna PÄIKESLAUL).

Registreerimise tähtaeg on 9. oktoober 2015.

SÜGISLEER

VILJANDI JAANI JA PAULUSE KOGUDUSTES

Leerikursus pakub võimalust:

saada teadmisi ristiusu ja kiriku kohta
õppida paremini tundma Jumalat ja iseennast
küsida, arutleda, suhelda, avastada aga ka vaikida ja palvetada
saada ristitud, konfirmeeritud, laulatada oma abielu, ristida lapsi ja saada ristivanemaks

Õppetsüklid:

- I:** L, 26.09 ja P, 27.09
(Jaani kirik)
II: L, 3.10 ja P, 4.10
(Pauluse kirik)
III: L, 17.10 ja P, 18.10
(Jaani kirik)
IV: L, 24.10 ja P, 25.10
(Pauluse kirik)
V: L, 7.11 ja P, 8.11
(Jaani kirik)
VI: L, 5.12 ja P, 6.12
(Pauluse kirik)

**Tulla võib alates
15. eluaastast,
vanuse ülempiiri
ei ole.**

Õppetöö toimub
laupäeviti ja pühapäeviti
üle nädala
Viljandi Jaani ja Viljandi Pauluse kirikus.

Esimene kogunemine laupäeval,
26. septembril kell 10 Viljandi Jaani
kirikus.
Õppetsüklid koosnevad leeritunnist
laupäeval kell 10–13.30 ja
jumalateenistusest pühapäeval.

**20.–22. novembril
leerilaager Pilistveres**

**RISTIMINE ja
KONFIRMATSIOON:
pühapäeval, 20. detsembril
kell 10**

Täpsem info ja registreerimine:
Marko Tiitus: 5341 3394, marko.tiitus@eelk.ee (Viljandi Jaani)
Allan Praats: 521 2518, allan.praats@eelk.ee (Viljandi Pauluse)
Vt ka <http://www.eelk.ee/viljandi.jaani/>

Igas kodus peab olema korstnapühkija akt

Päästeamet tuletab meelde, et vastavalt Tuleohutuse seadusele peab 2015. aasta septembrist igal kütteseadmega maja omanikul olema ette näidata kutselise korstnapühkija akt.

Korstnapühkija akt on tähtis ohutuse seisukohast, kuid annab majaomanikule lisaks ka spetsialisti arvamuse küttesüsteemi tehnilise korrasoleku kohta ja õnnestunud korral on võimalik kindlustushüvitise saamiseks tõendada, et küttekolded olid hooldatud. Seepärast tuleb akt kindlasti säilitada.

Kutselised korstnapühkijad Viljandimaal

nimi	kutsetunnistus	meiliaadress	Telefon
Toomas Henk	069700	toomashenk@hotmail.ee	518 8027
Koit Luts	047971	koitrobin2@hotmail.ee	5561 1040
Martin Rimmelgas	069687	martinremmelgas@gmail.com	5669 2491
Raul Ront	085842	Raul1966@hotmail.ee	5819 7703
Guldar Järve	069680	guldar.jarve@gmail.com	5668 6312

Allikas: www.korsten.ee

Kui küttesüsteem on ohtlik ja seda kasutada ei tohiks, annab korstnapühki-

ja sellest teada omanikule ja ka päästeasutusele.

ALUSTAME UUT HOOAEGA • ALUSTAME UUT HOOAEGA

Tänassilma Rahvamaja

Pensionäride lauluring	Neljapäev, 1. oktoober	kell 13.30	juhendaja Eve All
Laste pilli- ja lauluring	Neljapäev, 1. oktoober	kell 12.30	juhendaja Eve All
Pensionäride tantsuring	Esmaspäev, 5. oktoober	kell 14.00	juhendaja Pille Sihver
Lastering "Lepatriinud"	Teisipäev, 6. oktoober	kell 18.15	juhendaja Merilin Metsatsirk
Käsitööring "Nobenäpud"	Teisipäev, 6. oktoober	kell 18.15	juhendaja Sigrid Häkkinen Tank
Rahvamaja Naisansambel	Kolmapäev, 7. oktoober	kell 18.30	juhendaja Eve All
Rahvamaja Meesansambel	Kolmapäev, 7. oktoober	kell 20.00	juhendaja Eve All
Näitering "Pupu- Jukud"	Neljapäev, 8. oktoober	kell 20.00	juhendaja Merike Moks
Tantsurühm "Kaheksakand"	Teisipäev, 13. oktoober	kell 20.00	juhendaja Merilin Metsatsirk
Naisteklubi	Esmaspäev, 19. oktoober	kell 19.00	
Pensionäride klubi "Röömsameelsed"	Kolmapäev, 21. oktoober	kell 14.00	

Kutsume osalema uusi liikmeid Tänassilma Rahvamaja huviringidesse. Pakume võimalust enesetäiendamiseks, uusi kogemusi ning mõnusat seltskonda. Liituda saab kogu hooaja jooksul. Info mob 5332 9889 – Pille Sihver, Tänassilma Rahvamaja juhataja.

Viiratsi rahvamaja

Ring	Päev	Kellaeg	Juhendaja	Toimumise koht	Alustamise aeg
Ansambel "Kanarbik"	E	11:40 - 13:20	Mare Kilk	saal	5. oktoober
Laste kunstiring Koidutäht	E,K	16:00 - 17:00	Maire Paju	kunstiklass	28. september
Laulu- ja mänguring lastele	E,K	17:00 - 18:00	Maire Paju	saal	28. september
Naisteklubi	T	17:00 - 19:00	Maire Paju	kunstiklass	29. september
Käsitööring eakatele	T	09:00 - 13:00	Lee Lipp	käsitööklass	6. oktoober
Käsitööring	K	18:00 - 20:00	Sigrid Häkkinen Tank	kunstiklass	7. oktoober
Kanneldajate ansambel	T,K	kokkuleppel	Aime Reier	kandleklass	6. oktoober
Kanneldajate individuaaltunnid	T,K	kokkuleppel	Aime Reier	kandleklass	6. oktoober
Laste individuaalsed laulutunnid	E-N	kokkuleppel	Lee Lipp	saal, pilliruum	28. september
Laste näitering		kokkuleppel	Lee Lipp	saal, pilliruum	28. september
Aeroobika (cardiobody või sumba mix)	E	19:30 - 20:30	Margit Oksa	saal	7. september
Aeroobika (köht/selg/tuharad)	K	19:30 - 20:30	Margit Oksa	saal	9. september
Aeroobika (seljajooga)	N	18:00 - 19:00	Margit Oksa	saal	17. september
Jooga	T	18:00 - 19:00	Anne Rändva	saal	06. oktoober

Täiendav info Viiratsi rahvamajast alates kella 10.00 telefonil 439 4307.

Päri Spordihoone tunniplaan

	E	T	K	N	R	L	P
11.00-12.00			Päri lastead				
14.00-15.30							Huvikool - Päri Spordihoone
15.30-17.00							Viljandi vald, saalihoki
17.00-18.30							Jehoova Kogudus
17.30-19.00		Jalgpall Viljandi vald - BESTRA		Jalgpall Viljandi vald - BESTRA			
18.30-20.00	Huvikool Päri Spordihoone		Huvikool Päri Spordihoone		Huvikool Päri Spordihoone		
19.00-21.00		Viljandi vald võrkpall, ÜKE, laua- mängud		Viljandi vald võrkpall, ÜKE, laua- mängud			
20.00-21.30	DAG REKLAAM		VILJANDI DISC GOLF		DAG REK- LAAM		

ÜKE – üldkehaline ettevalmistus

Päri Spordihoone kergejõustiku rühma võetakse lapsi treeningutele vastavalt tunniplaanile.

Vabadele saaliaegadele oodatakse uusi harrastajaid. Info: leho.estorn@viljandivald.ee või telefonil 439 2440 ja 5344 4062.

Valma Infopunkt

Päev	Kellaaeg	Ring	Juhendaja		Alustamise aeg
Esmaspäev	kell 14.00	Naistering	Anne	kord kuus kokkuleppel	12. oktoober
Teisipäev	kell 14.00	Raamatukogu	Aita	kaks korda kuus	29. september
Teisipäev	kell 19.00-20.00	Aeroobika	Helen		1. september
Kolmapäev	kell 14.00-15.45	Jooga	Ruth		23. september
Kolmapäev	kell 16.00-17.30	Käsitööring	Sigrid		30. september
Neljapäev	kell 19.00-20.00	Aeroobika	Helen		3. september

Alustame uut hooaega uusna külamajas

Esmaspäeval, 28.septembril kell 18.30 alustab tegevust Seltsielu klubi, kus teeme käsitööd, korraldame väljasõite, arutleme aktuaalsetel teemadel. Nagu tavaks saanud, võtame esimest korda kaasa huvitavaid omavalmistatud hoidiseid ja retsepte, mida teineteisega jagada. Ootame meiega ühinema ka uusi liikmeid.

Teisipäeviti kell 18.30 ja neljapäeviti kell 19.30 toimub kõhutantsutrenn. Esimene kokkusaamine 10.septembril. Juhendaja Dagmar Riit, oodatud on ka uued liikmed.

Teisipäeval, 29. septembril kell 17.00 ootame endiseid ja uusi liikmeid laste kokandusringi, juhendaja Ulve.

Kolmapäeviti alates 30.septembrist kell 18.00 toimub võimlemine, juhendab Ulve.

Kolmapäeval, 9.septembril kell 19.00 alustab naisrahvatantsurühm Rõõmusõõr. Juhendaja Gerli Sandermat.

Neljapäeval alates 1.oktoobrist kell 17.00 ootame igas vanuses lapsi lasteringi, et koos laulda, näidelda, meisterdada ja mängida. Juhendajaks on muusikaõpetaja Teele Tali ja Ulve.

Neljapäeval, 1.oktoobril kell 19.30 ootab juhendaja Teele Tali kõiki vanu ja uusi lauluhuvilisi laulma. Väga oodatud on ka meeshääled.

Võta palun kaasa vahetusjalanõud!

Sauna kasutamine Päri spordihoones

Neljapäev

18.15-19.00 Viljandi valla elanikud - Naised
19.00-20.00 Viljandi valla elanikud - Mehed
20.30-21.00 Viljandi valla elanikud - Naised
21.00-21.45 Viljandi valla elanikud - Mehed

Pühapäev

17.00-18.00 Viljandi valla elanikud - Naised
18.00-19.00 Viljandi valla elanikud - Mehed
ALATES 01.06 – 15.09 SUVINE GRAAFIK

Pühapäev

19.00-20.00 Viljandi valla elanikud - Naised
20.00-21.00 Viljandi valla elanikud - Mehed
Sauna kasutamiseks tuleb osta pilet.

Piletite hinnad: täiskasvanud 2,00 eurot
lapsed ja pensionärid 1,50 eurot
saali kasutajad 1,00 eurot
saali kasutajad lapsed tasuta

Kolleegidel külas

Pärsti Pansionaadi personalil on heaks tavaks saanud erinevate hoolde-
dusasutuste külastamine.

22. augustil sõitsime külla Põlvamaale Põlva Valla Hooldekodusse. Hooldekodu on samuti suure valla allasutus nagu Pärsti Pansionaat. Meie soovisime tutvuda sealse elu- ja töökorraldusega.

Põlva hooldekodu teeb eriliseks see, et see asub ühes majas Põlva Haiglaga. Perearstid ja kõik vajalikud meditsiinilised protseduurid on kätte saadavad ühes kohas.

Hooldekodu juhataja Aet Olle näitas lahkelt meile oma maja. Hooldekodus on 37 elanikku ja 14 töötajat.

Elanike toad olid kenasti sisustatud. Valla toel on soetatud telerid, mööbel, abivahendid. Palju inventari on toonud Saksa Punane Rist, kellega hooldekodul on pikaajalised sõprussuhted. Juhataja sõnul korraldavad sakslased lausa väljamüüke toetamaks nende asutust. Klientide kasutuses on ühe-, kahe- ja kolmekohalised toad. Ühene tuba oli nagu "pesake", kompaktne ja hubane. Kõik eluks vajalik käe-jala juures.

Kõikidel klientidel olid funktsionaalvoodid, mis hõlbustavad oluliselt hoolde-
dajate tööd ja on hooldatavatele eluliselt vajalikud. Nägime ka spetsiaalset õhk-
madratsit, mida kasutatakse lamatiste puhul. Samuti uudistasime pesuruumi ja sealset sisustust. Põlvas oli olemas lavats
voodihaigete pesemiseks.

Kogu asutuse töö kulges ühel korru-

Põlva hooldekodu teeb eriliseks see, et see asub ühes majas Põlva haiglaga.

sel, kus asusid klientide toad, söögisaal, tegeleja tuba, meditsiiniõe tööruum, telerinurk, personalituba, eraldi riietusruum personalile, lugemisnurk, puhkenurk, mängulauad, internetinurk ja söögisaal.

Meditsiiniõde on neil majas viis päeva nädalas. See tagab klientide parema teenendamise – on aega raviga, kuulata, rohtu anda jne.

Kui on vajadus transpordi järele, siis vald aitab ja see on hooldekodule tasuta. Samuti suuremad remonttööd, siis tuleb vald appi.

Arvutinuurgake hooldekodus.

Kahel korral kuus toimub jumalateenistus. Toimuvad tähtpäevade tähistamised ja esinemas käivad kohalikud taidlejad.

Kokkuvõtteks võib öelda, et sellised õppereisid annavad häid ideid töö- ja ol-
metingimuste ümberkorraldusteks ning värskendavad vaimu. Saab näha ja käega katsuda teistsuguseid abivahendeid, uuri-
da nende efektiivsust ja mõelda mida meie pansionaati tahta ja mida mitte. Ikka kliendi huvidest lähtuvalt.

Anne Sulaoja
Pärsti Pansionaat

TERVIS PARIMA HINNAGA JÕUAB PEAGI KA SINU KODUKANTI!
TULE TOETAMA MEIE RAHVA Tervist!

OOTAME OMA MEESKONDA PROVIISOREID JA FARMATSEUTE

ROHKEM INFOT:

IRMA.MASS@EUROAPTEEK.EE • +372 552 5689

PAULA.NURM@EUROAPTEEK.EE • +372 5565 1549

Puurvesi
PUURKAEVUD

Tel: 5569 4310

Taavi Hanson

info@puurvesi.ee

www.puurvesi.ee

Puurkaevude ja maasoojus puuraukude
projekteerimine, puurimine, remont ja
likvideerimine.

Vee- ja kanalisatsioonitorustiku rajamine,
reovee mahutite, septikute ning
süvaveepumpade müük ja paigaldus.

Teostame valdadele, linnadele ja eraisikutele:

- Ohtlike puude raiet majade ja liinide läheduses, kalmistutel
- Vanade puude ohtlike okste eemaldamist
- Puude seisukorra ja elujõu hindamist
- Kinnistute hooldustöid (võsaraie, trimmerdamine, korrastamine, hoonete lammutus).

Hinnapakkumine ja konsultatsioon TASUTA!

Tel: 5810 9846

Email: puuderaie.info@gmail.com

Kontaktisik: Tanel Pajo

Koduleht: www.puuderaie.ee

**Kutseline korstnapühkija
ja pottsepp Raul**
Telefon 5819 7703

Viljandi vallamaja
teise korruse saalis
MTÜ Viljandi Fotoring näitus

“Elu nagu malemäng”,

mida saab vaadata
31. oktoobrini
vallamaja lahtiolekuaegadel.

**Tule meiega
koolitusreisidele:**

21.–22. november
Mäetaguse mõisa
SPA – apiteraapia ja
mee kvaliteet.

9.–13. detsember
Krakow ja Zakopane
(soodushind kuni 20. oktoobrini).

19.–20. detsember
Riia ja Jurmala.

Buss väljub Viljandist.

Vaata täpsemalt
www.alustamealgusest.ee
või helista telefonil 502 9006.

**AHJUD
PLIIDID
KAMINAD**

ENN MÄNGEL

TELEFON:

5885 5578 * 5556 3739

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad
ja metsakinnistuid hinnaga
kuni 10 000 eurot/ha.

Kinnistud võivad olla tehtud raietega
või asetseda piiranguvööndis.

Tel: 56 111 900

TEATED • TEATED • TEATED • TEATED • TEATED

Ramsi Lasteaed "Taruke" otsib endale OMA LOGO!

Ootame ideid ja pakkumisi hiljemalt 25. oktoobriks k.a aadressil Keskuse tee 3, Ramsi alevik, Viljandimaa 71101 või meiliga ramsilak@ramsilak.ee

Parima ideekavandi esitaja saab vääriselt tänatud!

Helista või kirjuta ja küsi lisa!
Tel 434 0325 või 5301 5191

Puiatu rahvamajas mihkklipäeva tähistamine

27. septembril algus kell 12.

Ootame külla põnevat keemiaetendust, joonistame või maalime sügisande, loosiiriul. Lisaks toimub seekord ühe hoidise või toidu töötuba koka juhendamisel. Huvitatutel võtta ühendust tel 5197 2678 Sirje, Fb-s: Puiatu rahvamaja või puiatu.haridusselts@gmail.com hiljemalt 25. septembriks.

Saarepeedi rahvamajas

Reedel, 9. oktoobril kell 21.00

Hooaja avapidu

Ansambliga "ONUD"

(enne Lehmakommionud, väga hea bänd!)

Tule veeda meeldivalt aega meie seltsis!

Peo info ja laudade tellimine

telefonil 523 4605

Pääse peole 6 eurot

Ramsi Vaba Aja Keskuse saalis

igal kolmapäeval kell 17.00 NÄITERING

Loovuse treening teatrimängude ja harjutuste kaudu.

Õpime ennast väljendama kõne ja kehakeele abil.

Avardame arusaamist võimalikest lahendustest elulistes olukordades.

Avastame eneses küpsust ja julgust.

Oodatud on nii endised kui uued lapsed ja noored!

Alustame oktoobris!

Juhendaja: Ester Valk

Hea Viljandi valla spordisõber!

28. septembril kell 19.00 toimub Viljandi vallamajas spordirahva koosolek, kus arutatakse valla rahvaspordi edendamist ja võimalusi kohtadel tegutsemiseks.

Sisehooajal jätkame sportimist Heimtalis

Algamas on taas treeningute sisehooaeg. Heimtali spordihoones on veel vabu aegu, et näiteks oma töökollektiivi või klubiga saal broneerida ja ühine terviseturgutamine käsile võtta.

2008. aastal valminud spordihoones

on suur võimla, kus saab alates pärastlõunast kuni õhtul kella 21-ni palli mängida, kas siis korvpalli, võrkpalli, sulgpalli või saali jalgpalli. Ühtlasi on ka võimalus sauna kasutamiseks.

Lisainfo administraatorilt, tel 435 1090, meiliga spordihoone@heimtali.vil.ee või kodulehel http://heimtali.vil.ee/?page_id=717

Õmblusmasinate hooldus ja remont.

Käärde-nugade teritus.

Telefon 523 1130.

Vardja Külaseltsi üldkoosolek ja sügistalgud

20. septembril Kiigemäel.

Talguteks haara kaasa hea tuju ning mõni meelepärase tööriist, et saata meie Kiigemägi mõnusasti teenitud talvepuhkust veetma. Kohtume kell 10.30.

Koosolekuga alustame kell 13.00.

Päevakorras:

- Aastaaruanne 2014
- 2015. aasta tegemised
- Põhikirja muudatused
- Liikmed, liikmemaksud
- Projektid ja ettevõtmised 2016

HEI LAULUSÕBER!

MULGI SEGAKOORI RÕÕMUS, LAHE JA NOORUSLIK SELTSKOND

OOTAB SIND LAULMA ALGAVAKS 2. HOOAJAKS.

KOORIS LAULAB INIMESI ÜLE VILJANDIMAA JA KAUGEMALTKI!

EES OOTAB PALJU ÜHISEID ETTEVÕTMISI, KOOSTÖÖ TUNNUSTATUD

KOORIDEGA JA ESINEMISI EESTIS NING VÄLJAPOOL!

KÜSI INFOT madli.saar@emu.ee

I hooajal oleme üles astunud Ugala teatri laval, Karksi kultuurikeskuses, Tarvastu kirikus, ETV laulusaates jm.

Foto ETV saate "Suvenaabrid" salvestuselt augustis 2015, fotol ka mõned koori toetajaliikmed.

Õnnitleme oktoobrikuu sünnipäevalapsi!

98					
Jelena Pütisepp	9.10.1917	Aindu küla	Helve Kase	25.10.1945	Ramsi alevik
			Lembit Olli	27.10.1945	Marna küla
90					
Mihhail Trašanov	1.10.1925	Viiratsi alevik	Helle Pärt	1.10.1950	Vana-Võidu küla
Linda Purga	2.10.1925	Tõnuküla	Peeter Arro	2.10.1950	Vana-Võidu küla
			Urve Saarepera	2.10.1950	Viiratsi alevik
85					
Elga-Johanna Tigasson	3.10.1930	Paistu küla	Markus Wilhelm	7.10.1950	Kassi küla
Hans Karu	27.10.1930	Intsu küla	von Schwanenflügel	9.10.1950	Viiratsi alevik
			Aleksandra Saarepuu	12.10.1950	Raudna küla
80					
Laine Auksmann	3.10.1935	Viiratsi alevik	Paul Rusanov	15.10.1950	Tänassilma küla
Helge-Mare Kaup	6.10.1935	Ramsi alevik	Sulev Kavak	16.10.1950	Saarepeedi küla
Vaike Lõsova	6.10.1935	Sultsi küla	Karmen Kallak	16.10.1950	Uusna küla
Vello Ritson	8.10.1935	Marna küla	Heinar Villem	25.10.1950	Karula küla
Aldo Tibar	17.10.1935	Vardi küla	Viivi Hipeli	28.10.1950	Uusna küla
Elmar Post	29.10.1935	Loodi küla	Aldo Kurg	31.10.1950	Tõnissaare küla
			Igor Tiushka		
75					
Ira Maksimova	1.10.1940	Heimtali küla	Andres Kikas	2.10.1955	Ridaküla
Malle Arvisto	22.10.1940	Puiatu küla	Sirje Gerke	4.10.1955	Ramsi alevik
Albina Täht	24.10.1940	Vardi küla	Liia Lohk	5.10.1955	Loodi küla
Jaan Kõverjal	28.10.1940	Vana-Võidu küla	Mare Parts	9.10.1955	Viiratsi alevik
			Priidu Gröön	22.10.1955	Moori küla
70					
Elviira Tannebaum	16.10.1945	Sultsi küla	Madis Sõukand	28.10.1955	Tusti küla
Peeter Haljasoks	17.10.1945	Sultsi küla	Elmar Väli	29.10.1955	Võistre küla
Eha Järve	23.10.1945	Tänassilma küla			

Õnnitleme lapse sünni puhul!

28. juulil sündis Liina Väli ja Meelis Hõimu perre tütar **Keitlin** Hõim
10. augustil sündis Heleken Nuudi ja Kevin Mardla perre poeg **Kenneth** Mardla
10. augustil sündis Ly Jürise ja Artur Kossinkovi perre tütar **Miia** Kossinkov
12. augustil sündis Piret Nööri ja Riko Kändma perre poeg **Sebastian** Kändma
12. augustil sündis Evelyn Rebase ja Janno Pilve perre tütar **Janely** Pilv
19. augustil sündis Kristi Dubrovina ja Mart Jaanuse perre poeg **Sten** Jaanus
20. augustil sündis Ene ja Margus Suigusaare perre poeg **Mihkel** Suigusaar
29. augustil sündis Gerda Kuru ja Mairo Koskelainen perre tütar **Mia Maribel** Koskelainen
3. septembril sündis Ailo ja Reelika Hantsoni perre poeg **Aron** Hantson

180 AASTAT HARIDUSELU SAAREPEEDIL

15. oktoobril toimub XV kahe mäe jook. Sellel aastal kutsume osalema ka kooli vilistlasi. Start jooksule antakse kell 14.00 Varese mägedes.
10. oktoobril kell 16.00 ootame vilistlaste, kooli õpilaste/lastevanemate ja kooli töötajaskonna võistkondi sportlikule mõõduvõtule Saarepeedi rahvamajja. Kavas on võistlusharjutused ja korvpalliturniir.
17. oktoobril ootame kõiki Saarepeedi kooli vilistlasi, endisi õpetajaid ja töötajaid vilistlaste kokkutulekule. Kokkutuleku osalustasu on kuni 16. oktoobrini 10 eurot. Osalustasu on võimalik tasuta ülekandega: Viljandi Vallavalitsus SEB Pank EE23 1010 3020 0545 2008. Märksõna: "Saarepeedi Kool 180" ning lisada nimeliselt, kelle eest osalustasu makstakse.
17. oktoobril makstes on osalustasu 15 eurot ning seda on võimalik tasuta kohapeal.
- LISAINFO: meret.kool@saarepeedi.ee või telefonil 499 0245.

MÄLESTAME

- EHA VAALMÄE**
25.09.1947 – 08.08.2015
Saarepeedi küla
- LIIDIA TANK**
20.01.1951 – 09.08.2015
Jõeküla
- MAIMU KASS**
21.03.1934 – 14.08.2015
Peetrimõisa küla
- SALME GLEBOVA**
18.08.1926 – 17.08.2015
Mustivere küla
- IRA KULLAMÄ**
01.08.1941 – 19.08.2015
Uusna küla
- TOOMAS TARMA**
21.07.1961 – 24.08.2015
Loodi küla
- KALLE SINIMETS**
18.07.1967 – 29.08.2015
Tõmbi küla
- ZINAIDA SOORO**
09.05.1938 – 29.08.2015
Päri küla